

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH,
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

LUCIE ŘADOVÁ

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Pedagogická fakulta
Katedra: Pedagogiky a psychologie

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Efekt doučování ve studijních centrech Basic v Pelhřimově a Jihlavě

Vedoucí práce: Mgr. Jana Kouřilová
Vypracovala: Lucie Řádová

České Budějovice 2010

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Autorka: Lucie Řádová

Název práce: Efekt doučování ve studijních centrech Basic v Pelhřimově a v Jihlavě

Studijní obor: Učitelství anglického a francouzského jazyka pro 2. stupeň ZŠ

Rok obhajoby: 2010

Počet stran: 73

Vedoucí: Mgr. Jana Kouřilová

Klíčová slova: student
centrum
doučování

čtení, psaní
škola

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Lucie Řádová

Poděkování:

Děkuji paní Mgr. Janě Kouřilové za metodickou pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování této diplomové práce.

Lucie Řádová

OBSAH

Úvod	8
Teoretická část	
1. Alternativní přístupy k výuce.....	11
1.1. J.A.Komenský.....	13
1.2. John Dewey „Učení konáním“.....	17
1.3. Montessoriovská metodologie.....	19
1.4. Waldorfská pedagogika.....	22
1.5. Martin Buber.....	24
1.6. Hubbardova studijní technologie.....	24
1.7. Projektová výuka.....	25
1.8. Pedagogika založená na funkci mozku.....	26
2. L.R.Hubbard a vzdělání.....	27
3. Aplikovaná Scholastika.....	29
3.1. Aplikovaná Scholastika v ČR.....	30
3.2. Nástroj Aplikované Scholastiky.....	31
3.3. Aplikovaná Scholastika v Evropě.....	32
3.4. Aplikovaná scholastika ve světě.....	33
4. Praktická část diplomové práce.....	37
5. Co platí pro všechna centra Basic.....	38
5.1. Jak se učit a studovat-nástin studijní technologie.....	38
5.2. Jak probíhá doučování.....	42
5.2.1. <i>Doučující</i>	42

5.2.2. <i>Třída</i>	42
5.2.3. <i>Materiály</i>	43
5.3. Jak probíhá doučování.....	44
6. Centrum Basic Pelhřimov a Jihlava	46
6.1. Návštěva a popis doučování.....	47
6.2. Kazuistiky studentů Basicu v Pelhřimově.....	50
6.3. Dotazníkový výzkum.....	54
6.3.1. <i>Dotazník pro paní ředitelku centra Basic</i>	55
6.3.2. <i>Dotazník pro učitele</i>	55
6.3.3. <i>Dotazník pro rodiče</i>	56
6.3.4. <i>Dotazník pro studenty</i>	56
6.4. Další aktivity centra Basic	57
6.4.1. <i>Přednáška pro veřejnost</i>	57
6.4.2. <i>Seminář pro rodiče o komunikaci s dětmi</i>	59
6.5 Co studenti a rodiče napsali po doučování	62
6.6 Závěr výzkumné studie	64
7. Závěr diplomové práce	65
Anotace	
Seznam literatury	
Přílohy	

Úvod

V této práci se budu věnovat doučování dětí a studentů. Tohle téma jsem si vybrala proto, že škola hraje důležitou roli v životě každého člověka. Ne však každý na ni má vždy jen dobré vzpomínky. Jsou děti, u kterých vstup do školy znamenal začátek starostí a ne už tolik radosti ze života. Bylo by krásné vědět, jak i těmto dětem pomoci, aby si špatné zkušenosti ze školy nenesly.

Jak toho ale docílit? V běžném školství postrádám na zvládnání všeho čas, prostor a finance. Dva roky jsem učila na Gymnáziu v Pelhřimově anglický a francouzský jazyk, proto mám nějakou zkušenost i z druhé strany ne pouze jako student. Můžu o všem jen říci, i přesto že se obě strany, jak učitelé tak i žáci, snaží docílit toho, na čem se na začátku roku domluví, je velice těžké to zvládnout u všech studentů ve třídě. Když se jako učitel budu věnovat těm pomalejším, zbrzdím ty rychlé. Když se budu věnovat více těm rychlým, ti pomalí se můžou ještě zhoršit. Dávat více času těm horším studentům? Ale jak s nimi pak stihnu probrat veškerou látku? Takovéto otázky běžně učiteli vyvstanou, když čelí každodenní realitě ve třídě, kde je student, který má možná problém s rodiči nebo vůbec nepochopil můj výklad už druhou hodinu, nemá mě prostě jen rád jako učitele, zlobí,..atd.

Myslím, že v tu chvíli by se hodilo soustavné doučování pro takovéto studenty, aby dostali šanci integrovat se do výuky, pochopit, co bylo v minulosti nepochopeno a v případě nějakých kázeňských problémů dostat také nástroj, jak svůj život uřídit. Protože i přesto, že ti zlobiví studenti ve třídě vypadají šťastně, tak ve skrytu duše nejsou. Když by tedy vedle školy existovala instituce, která by pomáhala studentům a spolupracovala s pedagogy i rodiči, bylo by to obrovským přínosem pro společnost.

Podařilo se mi objevit centra Basic a nastudovat si Základní studijní příručku od L.R.Hubbarda a zjistila jsem, že mi tato technologie může značně zlepšit mé studium a začala jsem ji používat spolu s dvěma dalšími pedagogy na gymnáziu při výuce. Technologie je založena na jednoduchých principech toho, co bylo v předmětu, v této hodině nebo v tomto textu nepochopeno a objasňuje se to. Zmírňují se pocity únavy, nechuti ke studiu a další projevy.

Není dobré věřit všemu, co člověk slyší, je třeba si vše vyzkoušet sám. Uvedu v této práci zkušenosti studentů, doučujících i rodičů. Budu objektivní, nebudu se vyhýbat i záporným reakcím.

Tato práce bude zaměřena na centra Basic v Jihlavě a Pelhřimově, která jsem měla možnost navštívit a mít i hospitace. Vybrala jsem tato dvě města, která jsou nedaleko mého bydliště a mají jednu paní ředitelku, která vede dva Basicy a jazykovou školu Lite.

Jsou to centra, která pomáhají dětem i dospělým s učením. Jsou určeny nejen pro ty, kteří mají se studiem potíže, ale i pro ty, kteří se chtějí zlepšit.

Hlavním účelem center Basic je pomoci jedincům s následujícími problémy:

- ▶ špatné a pomalé čtení
- ▶ potíže v písemném projevu (např. vynechávání znamének)
- ▶ nesoustředěnost, neochota studovat
- ▶ neschopnost porozumět psanému textu
- ▶ špatné chování ve škole jako je nepozornost, vyrušování, záškoláctví a další.

L.R.Hubbard tvrdí , že tyto projevy je možno zvládnout, když člověk ví, proč vznikly. Studijní bariéry, jejich projevy a jejich zvládnutí je přesně pojmenované ve studijní technologii L.Rona Hubbarda. Ta může dát člověku nástroj, jak studovat.

Celý program tohoto doučování je sestaven tak, že doučující zná překážky ve studiu a když nějakou u studenta pozoruje, tak se jí snaží zvládnout. I sám student si může studijní technologii nastudovat, a pak ji sám na své studium aplikovat. Je na něm, do jaké míry ji aplikuje a tak dosahuje výsledků.

V této práci se zaměřím na centra Basic v Pelhřimově a Jihlavě a představím, jak je výuka sestavena a jaké má výsledky.

V teoretické části uvedu Jana Amose Komesnkého, když mluvíme o vzdělání, nemůže chybět, a pak uvedu principy nejběžnějších alternativních přístupů k výuce, které je nutno zmínit, protože s tímto doučováním úzce souvisí a také v Čechách působí.

Potom představím Aplikovanou scholastiku, která dala vznik centrům Basic, popíšu, co je její náplní a cílem a kde všude ji můžeme najít.

V části praktické popíši studijní technologii, jak probíhá doučování, své dojmy z toho, jak na mě vše působilo a zjistím, jaké další možnosti Basic nabízí, co pro studenty vše může udělat, uvedu případy a názory studentů a rodičů. Promluví si s paní ředitelkou a s doučujícími o tom, co jim tato práce dává, jakých dosahují výsledků a co je na centru Basic výjimečného.

Budu se snažit, co nejlépe zdokumentovat výuku, doučující, třídu a výsledky, aby čtenář této práce dostal dobrý obrázek o tom, co centra Basic jsou.

Nemohu však jít do podrobností a zveřejňovat materiály center, jsou chráněny autorskými právy, proto zde bohužel budou chybět ukázky vlastních nedocenitelných pomůcek a materiálů, přesto udělám, co bude v mých silách při popisování doučování a dalších činností.

1. Alternativní přístupy k výuce

Myslím, že naše školy vytvářejí lidi vzdělané a chytré. Někdy jim ale chybí moudrost, sociální citění a schopnost spolupracovat nebo domluvit se mezi sebou. Umí se perfektně něco naučit nazpaměť, ale samostatně nad něčím přemýšlet, vést rozpravu o něčem je pro ně často obtížné.

I když vše umíme, přijde tréma, stud nebo prostě jen nedokážeme mluvit s někým kromě se sebou a vše, co umíme, přijde v niveč, protože se to nikdo nedozví. Našemu úspěchu v životě v tu chvíli nebrání naše nevědomost dat, ale neschopnost být klidný před tabulí a mluvit ke spolužákům či neschopnost projevit svůj názor v debatě. I přestože názor může být naprosto správný nebo to, že jsme už v minulosti několikrát selhali a bojíme se, že se to stane znovu a někdo nás bude hodnotit, pro nás znamená spíš mlčet než se projevit.

Tyto schopnosti, i když o nich čteme se čtením nenaučíme. Úspěšný život s vědomostmi se dostaví, když je dítě již od dětství učeno, jak se v určitých situacích chovat.

Některé z nevýhod tradičního školství:

- převažuje často intelektuální činnost , nedává se prostor komplexnímu rozvoji osobnosti
- ve vyučování je málo praktických činností, málo praxe, moc teorie
- někdy ve škole vzniká víc nátlaku než je nutné a potlačuje se tak kreativita u studentů
- výuka často probíhá autoritářsky
- v hodinách chybí prostor na spolupráci, je třeba víc práce ve skupinách

Rodič, když se má rozhodnout, jakou školu pro své dítě zvolit, by měl vědět i o alternativních školách. Spoustu rysů, které tyto školy mají, převzala centra Basic a s úspěchem je používají. Je důraz kladen na kreativitu, není možný autoritářský přístup k doučování, dbá se na to, aby dítě mělo komplexní znalosti, aby se rozvíjelo i po sociální stránce. Když vejdete do třídy, také vám připomene alternativní přístup, u stolu je na sezení gymnastický míč, jsou přítomné různé stoličky na sezení, třída je velice barevná a cítíte se tam velice dobře. Jak probíhá výuka a další rysy popíšu později v další části práce.

Nejsem specialista na alternativní výuku, do této práce jsem vybrala alternativní programy, které jsou nejznámější a uvádím jejich charakteristiku, abychom věděli, jak dobrou práci odvádí a mohli to porovnat s centry Basic a tradičním vzděláváním.

Na začátku se však chci alespoň krátce zmínit o učiteli národů, který stojí za reformním školstvím a měl na vzdělání lidstva obrovský dopad.

L.R. Hubbard z něj hodně do svých prací čerpal a chceme-li mluvit o doučování a o tom, jak probíhá a jaké má zásady, je vhodné popsat i samotné počátky vzdělávání.

Proto se zdá přirozené jako první přikročit k člověku, který skutečně stál u základů školních osnov.

1.1. JAN AMOS KOMENSKÝ

Jeho základní tezí bylo: „Zlepšit školu je prvním krokem ke zlepšení světa.“

Jan Amos Komenský (1592 – 1670) byl biskupem Jednoty bratrské (církve Moravských bratří), ale mnohem známější je jako reformátor na poli vzdělávání. Většina dnešních nových a radikálních myšlenek ve vzdělávání nachází svůj ekvivalent v jeho pracích, zejména v jeho díle *Didactica Magna* [Velká didaktika]. Hlavní myšlenky tohoto textu se staly základem vzdělávání ve většině evropských zemí i v Severní Americe. Staly se také základem prvního švédského školského systému, který byl vládou akceptován a zaveden roku 1649. Svou *Didactica Magna* se Komenský stal prvním člověkem, který přichází s moderním požadavkem na „školu pro všechny“, a opravdu tím myslí školu pro všechny děti.

V oblasti vzdělávání, tedy oblasti předávání vědomostí a schopností od jednoho člověka dalšímu, lze rozlišit dvě hlavní metody, které souvisejí s historií myšlenkových směrů. Zjednodušeně je možné je popsat takto. První metoda, deduktivní, předává fakta od učitele žákovi, kde výchozím bodem je konkrétní světonázor a pohled učitele. „Takové vědomosti vyžadují jen vědomosti naučené nazpaměť, které člověka otupují, protože nepřemýšlí o samotných předmětech, jen o knihách, a tyto mrtvé věci potlačují jeho duši.“¹ To je vysvětlení, které dal italský utopista Tommaso Campanella (1568 – 1639).

U druhé metody, induktivní, je výchozím bodem vyzrálост žáka a jeho konkrétní světonázor a pohled. Z první metody se stal ideál následovaný středověkými univerzitami a scholastikou, z druhé metody se stal ideál pro rosikruciany a svobodné akademie. Deduktivní metoda na člověka pohlíží jako na jednotu těla a duše, zatímco induktivní metoda jako na jednotu těla, duše a ducha.

Teoretickým základem Komenského díla je induktivní metoda. Říká, že je přizpůsobená celému člověku, a zároveň se staví proti deduktivní metodě, která vytváří „mučírny pro mozek“.² Sám zakusil, jak paralyzující vliv má deduktivní metoda na lidi a jejich pokrok. Výuka probíhala v latině, učilo se mechanicky a autoritářsky

---

¹ Tommaso Campanella, *La Citta del Sole – Město slunce*, Stockholm-Řím 1974, strana 53

² Kroksmark, Tomas (ed.) *Jan Amos Komenský: Didactica Magna. Velké umění, jak učit*, Lund 1999 strana 103.

a učení nazpaměť pod pohružkou tělesných trestů bylo pravidlem. Škola fungovala zcela odděleně od běžného života a pouze pro několik vyvolených. Komenský se postavil proti této tradici a vyvinul živou a konkrétní didaktiku pro všechny, která byla induktivní a vycházela z fungování lidského mozku. Její první myšlenky lze dosledovat k Platonovi (427 – 347 př. n. l.). Najdeme je také u Ježíše (7 př. n. l. – 33 n.l.), u jeho židovského současníka a učitele Hillela (cca 50 př. n. l. – 20 n. l.) a u gnostiků.

Komenský se s těmito myšlenkami setkal u svého univerzitního profesora Johanna Henricha Alsteda (1588 – 1638), který mu zprostředkoval myšlenky Wolfganga Ratkeho (1571 – 1635). Tento muž napsal několik vět o didaktice jako příklad toho, že vzdělávání by mělo postupovat od jednoduchého ke složitému, od známého k neznámému, od zřejmého k abstraktnímu. Tyto myšlenky Ratke sám převzal od anglického filozofa Francise Bacona (1561 – 1626), který říkal, že úspěšné vzdělávání musí začít u známé reality a probíhat pomocí pozorování a experimentů. Zdůrazňoval také, že jednotlivé vědy se musí rozvíjet společně do organismu, v němž všechny jeho části vzájemně kooperují. Bacon byl zastáncem propojení vědních oborů a holismu.

Komenský byl také ovlivněn Campanellou, který v roce 1602 vydal dílo *La Citta del Sole [Město slunce]*, v němž obhájí systematickou výuku, která by začala ve věku tří let a jejíž metody by se utvářely podle duševní vyzrálosti žáka.

Ke směrům, které Komenského ovlivnily, patří také více či méně tajemní rosikrucianti, kteří zavedli induktivní metodu do svých činností reformované církve a použili ji při založení alternativních akademií, jako byly Královská akademie věd v Paříži a Královská společnost v Londýně. Osloven těmito různými zdroji utvořil induktivní didaktiku vyjádřenou v díle *Didactica Magna*. Její obsah můžeme shrnout do následujících kroků.

Pokud jste obeznámeni s nejnovějšími osnovami, ohromí vás jejich podobnost, nebo lépe řečeno, jejich soulad s tímto didaktickým modelem.

* Škola by měla být školou pro všechny. Je lidským právem, být schopen číst a psát.

* Obsah vzdělávání by měl být uzpůsoben faktu, že žák je jednota těla, duše a ducha (života) a že je součástí všezahrnujícího života. Přirozený, postupný průběh života se

projevuje stejně u rostlin, zvířat i u člověka a měl by být vodítkem při volbě obsahu vyučovaného tématu a vyučovacích metod. Žádný úkol nesmí přesahovat žakovu schopnost rozumět.

* Vzdělání má začátek doma, už ve věku tří let.

* Vzdělávání, naopak od „mučírén pro mozky“, by mělo z mozku vycházet.

* Vzdělávání by mělo začít u toho, co je žákům známé, a postupně přistupovat k neznámému

* Vzdělávání by mělo začít u jednoduchého a tak postupovat ke složitému.

* Vzdělávání by mělo být konkrétní, tj. začít od zřejmého a postupně se blížit k abstraktnímu. Důležitými multi-percepčními metodami učení jsou zde pozorování, pokusy a rozhovory.

* U žáků ranného věku by měl třídu učit jen jeden učitel, více učitelů způsobuje zmatek.

* Vzdělávání by mělo započít obecnou orientací v základních bodech daného předmětu, takže student začne uceleným pohledem na obsah předmětu. Jinými slovy, vzdělávání by mělo být strukturované a jasně souviset s cíli a navazovat na žakovy vědomosti z běžného světa. Komenský: „Když nestanovíte cíle, neposkytnete prostředky, jak jich dosáhnout, a nesladíte tyto prostředky do vzájemné souhry, bude snadné to nebo ono přeskočit, přistoupit k tomu opačně nebo do toho vnést nepořádek.“³

Komenského didaktická, induktivní metoda výuky je zaměřena na celého člověka v tom smyslu, že vychází z duchovního, fyzického, intelektuálního, smyslového a pociťového stavu studenta. Vede k tomu, co americký psycholog Abraham Maslow (1908 – 1970) nazval „vrcholná zkušenost“, nejvyšší lidská zkušenost, jak ve smyslu metody učení, tak jako cíl osobních vědomostí. Tyto

---

³ Kroksmark, viz výše, 1999 str. 145

induktivní myšlenky se s úspěchem objevovaly jako důležitá alternativa, a to nejen v dobách, kdy byly aspekty, které hlásají, ve vzdělávání zanedbávány, ať už s přímým odkazem na Komenského, nebo ne. Nezanedbatelný počet dnešních švédských svobodných škol vzniklo z nespokojenosti s deduktivním školstvím.

Dokonce i dnes je mnoho studentů, kteří mohou o stavu svého vzdělávání spolu s Komenským říci, že je to „mučírna pro mozky“.

Pohled na dobu mezi Komenským a 21. stoletím nám ukazuje spoustu induktivních reformátorů školství, každý z nich je otevřeným kritikem, jehož názory rezonují s Komenským. Na mnoha místech v Evropě vytvořili místa induktivního vzdělávání rosikruciani. Církev Moravských bratří navázala na Komenského odkaz tím, že začala zakládat školy pro všechny, a začala otevírat speciální školy pro děvčata, které by jako budoucí matky měly být schopné převzít zodpovědnost za vzdělávání svých dětí.

Induktivní metoda se rozšířila prostřednictvím Královské společnosti v Londýně, Královské akademie věd v Paříži a duchovním činností církve Moravských bratří z herrnhutské diaspory. To například „probudilo“ členy anglikánské církve, což vedlo k metodismu, který do své evangelizace a zakládání nových škol začlenil hlavní Komenského myšlenky. Evangelická luteránská církev doplnila své nedělní bohoslužby hovory o Bibli a výukou katechismu a ještě čtení.

Tato cesta mezi Komenským a dneškem nám ukazuje reformátory školství, jako byli John Dewey, Maria Montessori, Rudolf Steiner a v druhé půli 20. století L. Ron Hubbard a revolucionáři, kteří stáli za zrodem Projektové výuky (Problem Based Learning – PBL). Každý z nich staví na induktivních aspektech, které přinesl Komenský.

1.2. JOHN DEWEY , „UČENÍ KONÁNÍM“

J. Dewey: „ *Výchova není něčím, co se musí vštěpovat dítěti z vnějšku, výchova spočívá v rozvíjení darů, které si každá lidská bytost přináší s sebou při narození.* “

John Dewey (1859 – 1953) byl jedním z nejvlivnějších filozofů své doby. Byl pragmatikem, který opustil oblast izolované filozofie a ponořil se do světa pedagogiky. Během svého působení jako profesor v Chicagu mezi 1894 – 1904 spolu se svou ženou založil experimentální školu, která byla velice důležitým bodem pro progresivní pedagogiku.

Tehdy publikoval několik svých zásadních děl, mezi nimi také *My Pedagogic Creed* [Mé pedagogické krédo] v časopise *School Journal*, 1897. Ústřední myšlenkou je „rozvoj“. Ve všech dětech – stejně jako v dospělých – se skrývají potenciály, které je možné rozvíjet. Hlavní charakteristikou dítěte není nedostatek vědomostí a schopností, ale obrovská schopnost se postupně učit to, co ještě nezná, a tak získávat nové vědomosti. Ve svém pedagogickém krédu zastává stejné myšlenky jako Komenský o 200 let dříve.

Principy Deweyho:

„1. Věřím, že aktivní část v dětském vývoji předchází části pasivní, že projev předchází vědomě přijatému dojmu, že rozvoj svalů předchází rozvoji mysli, že pohyby předchází vědomému přijetí dojmů prostřednictvím smyslů. Věřím, že zdrojem síly nebo podnětu je především vědomí, a že stavy, které si člověk uvědomuje, mají tendenci najít si způsob projevu v činnosti. Věřím, že část vyplývaného času a energie ve školské práci je proplývaná proto, že je právě tento princip zanedbáván. Dítě je vnuceno do pasivní role příjemce. Podmínky ve škole jsou takové, že dítěti neumožňují podřídit se zákonům své vlastní přirozenosti. Důsledkem jsou konflikty a plýtvání časem a energií.“

2. Věřím, že učení napomáhá obrazné znázornění. To, co si dítě z předkládané látky vezme, jsou jednoduše obrazy, které si k danému předmětu ono samo vytvoří.

3. Věřím, že zájem je známkou a příznakem rostoucí schopnosti. Věřím, že ukazuje rozvíjející se sklony. Proto je nesmírně důležité, aby učitel neustále sledoval, o co se dítě zajímá. Věřím, že zájmy dítěte by se neměly ani podporovat, ani potlačovat. Potlačovat zájem znamená stavět dospělého před dítě, oslabovat dětskou intelektuální zvědavost a vědomí, potlačovat iniciativu a tento zájem zabíjet.

Podporovat zájem znamená stavět pomíjivé před trvalé. Zájem je vždy známkou nějaké skryté schopnosti, nejdůležitější je tuto schopnost objevit.

4. Věřím, že emoce jsou odrazem činností.

Věřím, že sentimentalita je hned po bezduchosti, zasmušilosti, formálnosti a rutině to největší nebezpečí, které stojí v cestě našemu vzdělávání.

Věřím, že tato sentimentalita je nevyhnutelným důsledkem toho, když se člověk snaží oddělit emoce od činností.“

5. Věřím, že vzdělávání je základní metodou společenského pokroku a reforem.

Věřím, že veškeré reformy, které staví jen na pohrůžkách a trestech, na změnách v technickém či vnějším uspořádání, jsou pomíjivé a bezvýsledné.

Věřím, že v ideální škole najdeme vzájemně přizpůsobený soulad mezi individuálním a společenským pohledem.“⁴

---

⁴ (1) Bertil Persson, *Vzdělávací metody Applied scholastics*, Odborný posudek, Solna, 2004

1.3. MONTESSORIOVSKÁ METODOLOGIE

„Prosím, milé děti, všechny vy, které můžete, budujte se mnou mír na celém světě“.

M. Montessori

Je důležité, podle vlastních slov Marii Montessori (1870 – 1952), pochopit určité informace o této autorce, jejíž jméno tato metoda má. Po studiích medicíny a práci v psychiatrické klinice začala pracovat ve škole pro mentálně postižené děti.

Mnoho dětí dokázalo s její výukou v určitých oblastech dosahovat úrovně normálních dětí. Po dalších studiích, mezi jinými v oblasti psychologie, se stala zakladatelkou denního pečovatelského domu, který pojmenovala Casa dei Bambini , v chudinské čtvrti v Římě. Tam tyto pedagogické teorie dále rozvíjela.

Následující citát ukazuje, jak její vědomosti medicíny a psychologie utvářely její základní pohled na dítě a pedagogiku. Cílem vzdělávání je „zjistit, jak z dítěte vylákat tu osobu, která se skrývá v jeho duši“.⁵

„Jak většina lidí ví, prvních několik let v životě dítěte je to nejdůležitější období jeho fyzického vývoje. Zjistili jsme, že to platí i pro jeho psychický vývoj. Pokud chceme vytvořit výchovu a vzdělávání, které budou přípravou na život a cestou, jak hodnotu života zvýšit, musíme s výchovou dítěte začít ihned po narození.

Nejdůležitější období výchovy jsou ty nejranější počátky, protože v tomto útlém věku je osobnost dítěte stále ještě velmi nekomplikovaná.“⁶

„... nahradila jsem výraz ‚učitel‘ výrazem ‚vychovatel‘.“⁷

„Dle mého soudu bychom měli učitele školit více v naukách o duchovnu než v mechanických dovednostech vědce...“⁸

„Dítě projevuje určité základní principy, které stojí za procesem vzdělávání a které vyjadřuje slovy ‚nauč mě, abych to mohl dělat sám‘! Dítě nechce, aby mu dospělý pomáhal, když se přitom tento dospělý snaží činnost dítěte nahradit svou

---

⁵ Maria Montessori, *Montessoriovská metoda*, New York 1964 str. 37.

⁶ Maria Montessori, *Vzdělávání pro mír*, Jönköping 1998 str. 54.

⁷ Montessori, viz výše, 1964 str. 173.

⁸ Montessori, viz výše, 1964 str. 9.

vlastní. Dospělý musí dítěti pomoci, aby dokázalo dělat věci zcela samo. Protože když dítě nedosáhne bodu, kdy může přestat být závislé na dospělé pomoci a osamostatnit se, nikdy zcela intelektuálně a morálně nedospěje.“⁹

Následující text je výňatek ze srovnání pedagogiky v Montessoriovských školách a situací v tradičních základních školách.¹⁰

Montessori

Tradiční základní škola

motivace vlastním rozvojem

motivuje učitel

materiál, který sám opravuje
děti se učí prací s předměty

učitel opravuje chyby
učitel učí

individuální učení

výuka ve skupině

učitel pozoruje a zvládá

učitel je středem dění a má velký vliv

jen málo vyrušení dětí

neustálé vyrušování dětí

důraz na kognitivní učení

důraz na společenském rozvoji

pomůcky se používají s konkrétním účelem
a postupně

pomůcky se používají mnoha různými
způsoby bez instrukcí

práce pramení z radosti objevování nového

děti pracují tak, jak se jim řekne

---

⁹ Montessori, viz výše, 1998 str. 104.

¹⁰ Elizabeth G. Hainstock, *Montessori from the basic (Montessori od základů)*, Viken 1999 str. 148 a dále.

podpora vzájemné pomoci dětí

děti mají požádat o pomoc učitele

rychlost určuje dítě

rychlost určuje učitel

důraz na konkrétních věcech

důraz na abstraktních věcech

dítě je středem vzdělávacího prostředí

mnoho scének a fantazií

samostatné učení prostřednictvím materiálů, které samy opravují

odměny a tresty, které mají děti motivovat

multi-percepční pomůcky, které učí zvláštním dovednostem.

potřeby na hraní, které neučí žádným zvláštním dovednostem.

Montessori svou prací prokázala, že každé dítě se může rozvinout v harmonickou osobnost, pokud vyrůstá v atmosféře, kde je centrem dění dítě. Musíme věřit ve schopnost dítěte převzít zodpovědnost samo za sebe a za svůj rozvoj a práci. Musíme dítěti umožnit naplnit svou potřebu pracovat samostatně od konkrétních k abstraktním věcem a přijmout jeho právo pracovat svým vlastním tempem. Ve vzdělávání si nemůžeme dovolit postrádat pedagogiku, která se věnuje nejen intelektuálním dovednostem, ale zahrnuje jak společenský tak i emocionální rozvoj.

1.4. WALDORFSKÁ PEDAGOGIKA

Tato pedagogika má svůj počátek u Rakušana Rudolfa Steinera (1861 – 1925). Po svých studiích na Technické akademii ve Vídni působil jako učitel. V roce 1891 získal doktorát na univerzitě tezí o teorii vědomostí. V 90. letech 18. století pracoval ve Výmaru, kde redigoval vědecká díla J. W. von Goetheho (1749 – 1832). V roce 1902 se Steiner stal vedoucím německé sekce Theosofické společnosti Adyar, ale v 1913 z ní odešel a založil Antroposofickou společnost a záhy také „Goetheanum“, akademii pro antroposofický výzkum a obecné aktivity, jako například pedagogiku. V 1919 založil první školu vycházející z antroposofické pedagogiky.

Založil ji pro děti zaměstanců továrny na cigarety Waldorf-Astoria ve Stuttgartu, odtud také pochází název waldorfská pedagogika.

Co tedy míní antroposofií? Sám říká toto: „Antroposofie je cesta k vnitřnímu vhledu, který dokáže duchovno v člověku propojit s duchovním kosmosem.“¹¹

Takto vysvětluje, co by to mohlo být: „Antroposofická pedagogika chce ve své práci vycházet ... z vědomostí o člověku, které zahrnují celou jeho osobnost, tělo, duši i ducha.“¹²

Stejně tak jako pro ostatní induktivní učitele je i pro Steinera informace o vyspělosti dítěte základem pracovních metod školy.

„V průběhu doby od narození člověka po jeho šestý či sedmý rok je založením člověka věnovat se všemu, co je v jeho lidském prostředí a svým napodobovacím instinktem utvářet síly působící v jeho vlastním růstu. Od tohoto okamžiku dál je jeho duše otevřená vědomě přijímat to, co mu jeho vychovatel nebo učitel na základě zjevné autority předává. Při důvěrné znalosti lidské povahy odhalíme ve věku devíti let duševní proměnu, která se podobá proměně ve věku šesti a sedmi let. ... Tehdy se utváří pocit „Já“, který dítě usouvztazňuje s přírodou a celkovým prostředím. Nyní můžete s dítětem mluvit o věcech a jevech v jejich vzájemném vztahu, zatímco předtím se dítě zajímalo téměř výhradně o jejich vztah k člověku ... Kolem dvanáctého roku přichází další milník v lidském vývoji. Tehdy člověk dostatečně

---

¹¹ Rudolf Steiner, *Teorie a praxe antroposofie*, Stockholm 1963 str. 178.

¹² Rudolf Steiner a C. Lindenberg, *Waldorfská škola. Učit se beze strachu, jednat na základě vlastního rozhodnutí a se zodpovědností*, Stockholm 1977 str. 20.

vyzraje, aby si začal vytvářet ty schopnosti, které mu umožní pochopit to, (je-li mu to podáno přístupným způsobem), co je nutné vnímat zcela bez souvislosti s člověkem, nerostnou říší, fakta o hmotném vesmíru, jevy počasí atd.“¹³

Steiner o ideálním učiteli říká tohle: „Skutečný učitel a vychovatel není někdo, kdo se pedagogice naučil jako vědě o tom, jak zacházet s dětmi, ale někdo, v kom se díky znalosti lidské povahy učitel probudil.“¹⁴

---

¹³ Steiner, viz výše, strany 7-11.

¹⁴ Steiner, viz výše, str. 9.

1. 5. MARTIN BUBER

Martin Buber (1875 – 1965) nebyl povoláním pedagog, ale byl mezinárodně uznávaným filozofem dialogu. Nejvíce se proslavil knihou *Ich und Du [Já a ty]* z roku 1923. V této knize představuje svůj názor, že každý jedinec – sedlák, utečenec, učitel, šestileté dítě atd. – má svou vlastní realitu, kterou určují faktory, jako je dědičnost, prostředí a vzdělání. Jinými slovy, že realita je subjektivní. Jestliže se dvě odlišné reality setkají a bezvýhradně se samy sobě navzájem otevřou, vzniká vzájemná souhra, která vede k realitě, která je mnohem pravdivější než ta, kterou o sobě navzájem tyto jedinci původně měli. Své názory shrnuje tím, že celý život je setkávání, myšlenka, která je svou podstatou induktivní. V průběhu školního roku 2001/2002 se Buberova myšlenka Ty a já stala základem pedagogického projektu pro somálské imigranty v Rinkeby (Stockholm).

1.6. HUBBARDOVA STUDIJNÍ TECHNOLOGIE

Po zhruba dvaceti letech analýz a zaznamenávání důvodů sociální nepřizpůsobivosti vypracoval americký aktivista za lidská práva L. Ron Hubbard (1911 – 1986) studijní technologii pro výuku, která dostala jméno Applied Scholastics.

Společným jmenovatelem jeho analýzy je, že na celého člověka – symbiózu těla, duše a ducha – je v jeho raných letech z celkového hlediska pohlíženo nedostatečným způsobem. Proto L.R. Hubbard ve své studijní technologii jako základ zdůrazňuje „učení pomocí konání“. Jeho technologie také v sobě nese nezaměnitelné rysy, které jsou společné s Komenského základními principy a s projektovou výukou (PBL). Jeho základní principy jsou zveřejněny pod názvem Teaching. Tyto základní principy lze shrnout takto:

* Obsah vzdělávání by měl být přizpůsoben studentově duševní zralosti a jeho rychlosti studia.

* Vzdělání by mělo začít u známého a jednoduchého a postupně se přibližovat k neznámému a složitému.

* Vzdělání by mělo začít ujasněním lexikálního významu klíčových slov studovaného předmětu, jinak bude student stresovaný a v nejhorším případě apatický.

* Vzdělání by mělo začít od názorného a v postupných krocích se přibližovat k abstraktnímu. Významnými metodami práce jsou pozorování, experimenty a komunikace.

* Vzdělání by mělo být motivující, strukturované a zaměřené na jasné cíle a mělo by být propojeno s žákovými obecnými vědomostmi z běžného života.

Hubbardova didaktika, její pozadí a technika výuky je důkladně popsána v publikaci The Friends of Ron (eds) (Ronovi přátelé), The Humanitarian. Education, Literacy & Civilization, (Humanista. Vzdělání, gramotnost a civilizace) Los Angeles 1996, a v díle Applied Scholastics Education Services & Materials Based on the Works of L. Ron Hubbard (Vzdělávací práce a materiály Applied Scholastics založené na dílech L. Rona Hubbarda)

1.7. PROJEKTOVÁ VÝUKA (PBL)

PBL vznikla ze studentské revolty v 70. letech 20. století ve Spojených státech amerických. Studenti požadovali, aby se autoritářská výuka na univerzitách změnila, aby bylo teoretické vzdělávání otevřenější realitě a aby studenti sami měli větší vliv na to, čemu jsou učení.

Tato metoda vychází z holistického přístupu na výuku a vědomosti. Učení musí mít svůj základ v činnostech a také problémech, na které každý naráží ve svém každodenním životě. Na vytváření otázek se podílejí sami žáci, kteří také potřebné vědomosti individuálně nebo skupinově vyhledávají.

1. 8. PEDAGOGIKA ZALOŽENÁ NA FUNKCI MOZKU

Podle vedoucího neurofyzilogického oddělení Nobelova lékařského institutu při Karolinska institutu ve Stockholmu, profesora Curtem von Eulerem (1918 – 2001). existují dva zásadní, často přehlížené faktory, působící v lidském životě: fenotyp, tj. vlastnosti určované dědičnou dispozicí a prostředím, a mozek.

Mozek je jako miniaturní vesmír, mikrokosmos, a znalost jeho fungování má pro úspěšné učení a prostředí školy rozhodující význam. A naopak, protože toto povědomí ve školách chybí, důsledkem je, v těch nejhorších případech, antisociální život.

"Mou filozofií je, že člověk by se měl podělit o všechnu moudrost, kterou disponuje, měl by pomáhat ostatním, aby si dokázali pomoci sami, a měl by pokračovat ve své cestě i přes nevlídné počasí, protože někde vepředu na něj vždy čeká klidná obloha."

L.Ron Hubbard

2. L.Ron Hubbard a Vzdělání

V roce 1920 začal L.Ron Hubbard zájem o vzdělání, když si uvědomil „vliv nepochopeného slova na život“. V té době učil anglický jazyk ve škole Guam. Zdůrazňoval dva důležité body: zaprvé si přál, aby studenti docenili rozsah světa za jeho břehy; zadruhé chtěl, aby pochopili, jak je gramotnost klíčem k účasti v tomto světě. Aby předal cizí koncept vlaku dětem, kteří neměli žádnou zkušenost s mechanickou dopravou, dal dohromady tři nebo čtyři dobytčí vozy.

Teorie, která leží pod tímto úspěšným experimentem, se ukázala zásadní pro jeho pozdější práci. Udeřil přímo do srdce učebního procesu, jak jsou informace nejlépe vstřebány - a co vysvětluje znučeného a rozčíleného studenta. V 1938 pan Hubbard popsal základní principy vzdělávání ze svého pohledu zhoršujícího se zkušebního systému praktických postupů a také výuky cizího jazyka. Během druhé světové války byl zahrnut do přímé instruktáže vojenského personálu a také do předělání instruktážních materiálů. V úvodní poznámce k jeho navigačnímu textu poradil : „Selhání naučit se definice vyústí v pozdější neschopnost rozumět poučkám, které zahrnují tyto definice. Jednoduše nejdůležitějším činitelem v jakémkoliv studiu je pochopení toho, co se myslí určitými slovy.“

V roce 1950 dál přednášel o efektivních přístupech ke vzdělání, objasňoval cíl a účel vzdělání stejně jako principy předmětu. Řekl: „Zachování vysoké úrovně sebe determinismu je důležitější než zachování pořádku.“ Toto pozorování a důraz na učení studentů myslet s koncepty, které se učí, předběhlo moderní vzdělávací reformní snahy o více než čtyři desetiletí. Ve skutečnosti na začátku 1960 L.R. Hubbard jasně viděl, že upadající vzdělávací standardy měly hluboký efekt na

schopnosti lidí se učit, které se snažil vzdělat. Jeho výzkum tohoto úpadku a průzkum základních zákonů vzdělání vedl k revolučnímu rozvoji v této oblasti – studijní technologii. Jeho přednášky byly nahrány a vytvořily základ celému přístupu k vyučování a učení se. Jak se učitelé na celém světě dozvěděli o objevech p . Hubbarda, začali je používat ve své práci.

Tak se vytvořily kořeny nového světového hnutí – Aplikované Scholastiky. Díky objevům a pokrokům pana Hubbarda je teď kvalitní vzdělání v dosahu každé osoby. Aplikovaná Scholastika je organizací, která činí vzdělávací metody L.Rona Hubbarda dostupnými.

3. APLIKOVANÁ SCHOLASTIKA

Applied Scholastics (v překladu Aplikovaná scholastika - praktický vzdělávací systém) je mezinárodní nezisková, veřejně prospěšná organizace, která má za cíl zlepšit celosvětový stav vzdělávání.

Applied Scholastics byla založena v 1972 americkými pedagogy, kteří dosáhli výjimečných výsledků pomocí vzdělávacích metod amerického autora a humanisty L. R. Hubbarda. Cílem Applied Scholastics je dodávání efektivních vzdělávacích služeb a publikovaných materiálů, které jsou založené na významných objevech L. Rona Hubbarda v oblasti vzdělávání.

Tyto metody a strategie výuky a učení, známé pod společným názvem **studijní technologie**, zahrnují komplexní porozumění opravdovým bariérám v učení a přesnou technologii, jak tyto bariéry překonávat.

Studijní technologie se používá po celém světě při tréninku učitelů a jejich profesním růstu, v předškolní výchově a programech pro zvyšování gramotnosti ve společnosti a zároveň při rekvalifikaci a rozvoji pracovníků. Mezinárodní síť více než 600 škol a sociálně zaměřených vzdělávacích programů, které mají licenci od Applied Scholastics, se rozšířila do takové míry, že pro uspokojení rostoucí poptávky po službách zřídila Applied Scholastics v USA v oblasti Spanish Lake v St. Luis, Missouri mezinárodní tréninkové středisko, které se stalo i její centrálou.

Účelem tohoto střediska je trénink pracovníků veřejných a soukromých škol v zavádění studijní technologie na jejich školách. Navíc jsou zde nabízeny také na míru upravené programy pro školitele v podnikové sféře, soukromé učitele a konzultanty v oblasti vzdělávání. Protože studijní technologie umožňuje úplné pochopení jakéhokoli studijního předmětu jakýmkoli studentem, posláním Applied Scholastics je učinit tyto velmi důležité nástroje dostupnými pro všechny, kteří si přejí studovat a vyučovat efektivně.

Zavedení studijní technologie ve veřejných školách je klíčem k lepším výkonům studentů a zlepšení výsledků zkoušek. Jestliže učitelé používají svou znalost studijní technologie ve svých třídách, děje se prý pravidelně jedna věc: dosahují výsledků.

3. 1. APLIKOVANÁ SCHOLASTIKA v České Republice

V České republice a na Slovensku v této době fungují v rámci Applied Scholastics anglické školy LITE. Lite je vzdělávací organizace, která se specializuje na výuku anglického jazyka a navíc učí své studenty také to, jak se mají učit, aby jejich studium (ať už angličtiny nebo čehokoli jiného) bylo efektivní. Studium je pojato jako studium svého rodného jazyka, protože jako děti jsme se snažili nejprve říkat slova, a později i věty. Neustále jsme procvičovali, abychom nakonec byli schopni plynule mluvit. I tak je to s učením se cizímu jazyku, řešením je mluvit, mluvit , mluvit, což je i mottem této jazykové školy.

Pod Applied Scholastics spadají studijní centra BASIC, na která se v této práci zaměřím, která pomáhají dětem a dospělým zvládnout problémy se čtením, psaním a pravopisem pomocí specializovaného individuálního doučování. Když nás při studiu začnou pálit oči, začneme být unaveni, nepamatujeme si, o čem čteme, jsou toto projevy toho, podle studijní technologie L.R.Hubbarda, že jsme narazili na tzv. studijní překážku.

Všichni učitelé jazykové školy LITE a Basicu jsou - jako jediní v ČR - vyškoleni k tomu, aby dokázali rozpoznat a zvládnout překážky, na něž mohou studenti při studiu narazit. Díky tomu jsou schopni studenty rychle vrátit do „hry“ a studium se tak stává efektivnější a pro studenty snazší.

3.2. Nástroj Aplikované scholastiky

Americký humanista a spisovatel L. Ron Hubbard vyvinul studijní technologii, která učí člověka, jak by měl studovat. Ve škole se od nás očekává, že se naučíme jednotlivé předměty, ale nikdo nám neřekl, co je to studium, na jaké překážky můžeme narazit a jak je máme překonat. Při čtení nebo studiu se nám může stát, že narazíme na tzv. studijní překážku. Pokud člověk tyto překážky neumí rozpoznat a zvládnout, studium může být těžké a neefektivní.

Jaké jsou následky nezvládnutých studijních překážek?

- Student ztratí zájem o předmět i o studium všeobecně.
- Student nerozumí nebo neúplně rozumí tomu, co se učí.
  - Student má pocit prázdna a hlouposti.
- Student není schopen použít naučené informace v praxi.
  - Zapomíná to, co se učil nebo učí.
  - Student má problémy s disciplínou.
  - Může zanechat studia.

Studijní technologie přímo oslovuje takovéto projevy. Je to první skutečně funkční technologie, jak studovat a plně porozumět kterémukoli předmětu. Není to mechanické učení, ale skutečné porozumění materiálu a **schopnost použít v praxi to, co se člověk učí.**

3.3. APLIKOVANÁ SCHOLASTIKA V EVROPĚ

DÁNSKO

Viggo Halling, učitel z dánské školy, nespokojený s metodami používanými pro výuku čtení, kontaktoval Applied Scholastics a požádal ji o pomoc. Objevil tak tuto studijní technologii. Poté, co absolvoval školení, začal používat studijní technologii a pomáhal ve své třídě naučit se číst. "Nikdy jsem nezískal tak pozoruhodné výsledky," řekl.

V druhé třídě byli všichni ve schopnosti číst o rok napřed - někteří dokonce o dva nebo tři roky napřed. Výsledky testu prokázaly, že 100 procent žáků byli "confident readers", což je termín používaný pro nejvyšší stupeň schopnosti číst odpovídající této třídě a přesáhli tak národní průměr o 53 procent.

Mezinárodní škola AMAGER

Tato škola se nachází v Kodani, je vládou hrazená, vyučuje studenty z 30 různých zemí a to jak v dánštině, tak i v angličtině. Za dobu posledních pár let zvýšila počet svých studentů o 60 procent.

VELKÁ BRITÁNIE

Kromě Spojených států byla studijní technologie úspěšně zavedena ve školách na celém světě. Jeden malý případ upoutal pozornost v Brixtonu v Anglii, kde dvě skupiny žáků po dvanácti (ve věku 8 a 13 let) absolvovaly standardní test ve čtení podle Danielse a Diacka.

Pro jednu skupinu byl uspořádán krátký kurzík ve čtení (8-10 hodin po dobu 12 dní) založený na technikách a materiálech Applied Scholastics. Druhá skupina pokračovala ve svém běžném normálním studiu. Studenti, kteří absolvovali kurz, se zlepšili v průměru o 1,29 roku. Zatímco ti, kteří se kurzu neúčastnili, nezaznamenali žádnou změnu.

ZŠ GREENFIELDS (JV Anglie)

Tato škola má sídlo v Sussexu a je to denní a internátní škola. Chlapci a dívky od předškolních let až po vstup na univerzitu přichází do Greenfieldu pro tradiční anglické vzdělání v kombinaci s výhodami studijní technologie, kterou tato škola používá již dvacet let.

3. 4. APLIKOVANÁ SCHOLASTIKA VE SVĚTĚ

Kvalifikovaní učitelé ve třídách jsou základem jakýchkoliv snah o zlepšení výsledků ve vzdělávání. Programy Applied Scholastics po celém světě poskytují vyučujícím již po desetiletí pomocí školení ve studijní technologii důležité nástroje a schopnosti.

Applied Scholastics nabízí širokou paletu školících seminářů a dílen profesionálního růstu, kterých se účastnilo více než 1 700 000 vzdělávacích pracovníků ve Spojených státech, Egyptě, Japonsku, Rusku, Mexiku, Číně, Venezuele, Dominikánské republice, Costa Rice, Zimbabwe, Jižní Africe, Gambii, Ghaně, Itálii, Dánsku, Pakistánu, Indii a Thajsku.

USA

Delphi Akademie

Osm Delphi akademií s výukovými centry rozmístěnými od Oregonu a Kalifornie až k Floridě a Massachusetts tvoří největší skupinu škol používajících tuto studijní technologii. Nová škola byla také otevřena v San Marcos blízko San Diega a herečka Kelly Preston také nedávno otevřela Delphi akademii v Santa Monice, do které budou docházet místní žáci. Studenti Delphi akademií končí školu rok před absolventy veřejných škol a mají praktické znalosti studovaných předmětů.

Bez ohledu na jejich věk absolvují pravidelné testy o 25 procent lépe, než určují všechny národní normy - a co je nejdůležitější, studenti Delphi škol musí úspěšně v praxi použít naučené znalosti předtím, než dostanou vysvědčení.

Centrevillská střední škola (Utah)

Na Centrevillské střední škole používají teď učitelé příručku Studijní dovednosti pro život k výuce studijní technologie ve svých třídách. Školní poradce používá studijní technologii při sestavování školních osnov.

Po zavedení studijní technologie se projevilo v jedné třídě zlepšení u 61 procent studentů v průměrném hodnocení (tzv. GPA) v průměru o 44 procent. V listopadu 2001 se výsledky studijní technologie začaly ukazovat v celé škole.

"Mnoho studentů věřilo, že nemají žádnou šanci na úspěch. Za použití metod pana Hubbarda udělali tito studenti velké pokroky. Je to skutečně zázračný nástroj pro všechny vzdělávací pracovníky." - Vickie Gordon, učitel

KANADA

ZŠ HERITAGE

Tato škola se nachází ve Vancouveru a soustředí se na výuku základních předmětů, které pomáhají studentům získat výborné výsledky ve studiu. Škola Heritage také pořádá každý rok konference o vzdělávání a stará se o vzdělávací projekt, který slouží místnímu národu Musqueam, původním obyvatelům Severní Ameriky.

Mexiko

V roce 1994 pozval ministr školství Applied Scholastics do státu Estado de Mexico, aby prezentovala semináře studijní technologie pro 1 200 učitelů. V důsledku tohoto semináře vytvořilo několik učitelů, kteří porozuměli, co může studijní technologie udělat pro jejich kolegy a studenty, kampaň pro lepší vzdělávání. Při této akci se vyškolovalo více než 40 000 studentů a učitelů. Jeden z výsledků tohoto školení byl vidět v Mexico City, kde se na základě zavedení studijní technologie zvýšil počet studentů, kteří prošli závěrečnou zkouškou, z 5 procent na 90 procent.

Venezuela

Ve venezuelských státech Aragua a Lara bylo vyškoleny ve studijní technologii skoro 1 500 učitelů s téměř 40 000 studenty. Ve školách, ve kterých se začala používat studijní technologie, bylo dosaženo těchto výsledků: 75 procentní pokles propadajících studentů, 90 procentní pokles násilí mezi studenty a 30 procentní nárůst počtu studentů, jejichž výsledky jsou považovány za vynikající. Výsledkem bylo, že ministr školství ve Venezuele schválil tréninkový program studijní technologie pro učitele i studenty.

Čína

Od r. 1985, kdy byla Applied Scholastics poprvé pozvána do Číny, bylo v použití studijní technologie vyškoleny více než 5 000 učitelů a školitelů. V roce 2002

byly semináře Applied Scholastics představeny ředitelům 40 nejpřednějších škol v zemi.

Účinek tohoto školení lze vidět na tomto příkladu. Jeden učitel z města Penglai v provincii Shandong se po vyškolení ve studijní technologii znovu vrátil do své školy. Jeho studenti byli předtím v té škole nejhorší. Když byla zavedena studijní technologie, dosahovali nejlepších výsledků ve státních zkouškách ze všech tříd ve městě.

Pákistán

První tým Applied Scholastics přišel do Pakistánu v roce 2001 a uspořádal semináře o studijní technologii pro 670 vzdělávacích pracovníků. Tyto úvodní školící aktivity vyústily v poptávku po školení ve studijní technologii v této zemi a založení pěti středisek Applied Scholastics. Jak se vyjádřil jeden zástupce ředitele školy: "O studiu jsem se naučil za jednu hodinu více než za 51 let své učitelské kariéry."

Gambie

V roce 2001 byly uspořádány semináře pro asi 6 000 učitelů jako začátek programu pro zavedení studijní technologie v celé zemi. Jednalo se o největší školící program, který byl kdy v Gambii uspořádán, a studijní technologie pak byla zavedena v 98 procentech státních škol. "Výsledky neměly obdoby," ohodnotila Ndong Jatta, ministryně vzdělávání v Gambii. "Kvalita vzdělávání v naší zemi nyní prudce stoupá. Máme mnoho zpráv o tom, že studenti, kteří dříve dostávali čtyřky, nyní dostávají jedničky. Pomalí studenti se stávají rychlími a co nejdůležitější, naše děti mají nyní skutečnou radost z učení."

Zimbabwe

Školící program studijní technologie začal v Zimbabwe v r. 1994. Úředníci zodpovědní za vzdělávání ho přijali vřele a brzy se ukázala jeho důležitá úloha při zlepšování kvality vzdělávání. Do poloviny roku 2003 vyškolili zástupci Applied Scholastics 15 000 učitelů v jedenácti místech, kteří pracují s více než 600 000 dětmi. Více než 90 procent učitelů uvedlo po svém školení ve studijní technologii L. Rona Hubbarda zlepšení v gramotnosti a porozumění. V r. 2002 bylo vyškoleny dalších 3 700 učitelů - první krok k celkovému plánu vyškolit ve studijní technologii 90 000 učitelů v Zimbabwe.

Jižní Afrika

"Education Alive" je pobočka Applied Scholastics, vytvořená v Jižní Africe v r.1975, v té době s radikálním cílem zlepšit schopnosti studentů ve čtvrtích vyhrazených černošským obyvatelům Jižní Afriky. Během tří desetiletí uspořádala organizace Education Alive semináře pro více než 1,5 milionu učitelů a studentů. Úspěch tohoto programu vedl k různým aktivitám Applied Scholastics na tomto kontinentu včetně Ghany, Somálska, Zimbabwe, Gambie a Egypta.

ZŠ EDUCATION ALIVE (Jižní Afrika)

Tato škola se nachází v Johannesburgu a má okolo 400 studentů. Zakladatelem je jihoafrické ministerstvo školství. Tato škola vzdělává studenty od první třídy až k imatrikulaci na univerzitě. Díky její efektivitě při pomáhání studentům, kteří už jinde neměli šanci, jsou do této školy posíláni i žáci z různých pomocných škol.

4. PRAKTICKÁ ČÁST DIPLOMOVÉ PRÁCE

V této části se vrátím k technologii samotné a popíšu její základní principy, i když pro úplné pochopení je třeba mít nastudováno spoustu materiálů od L.R.Hubbarda. Hlavním studijním materiálem je Studentský klobouk, kde je tato studijní technologie popsána komplexně. Technologie Basicu je všude používána a dodržována stejně, je hlídáno její správné dodržování hospitacemi a i plán vyučovacích hodin je stejný.

Poté se budu zabývat centrem Basic v Pelhřimově a okrajově i Jihlavě, která mají stejnou paní ředitelku a tato centra použiji pro svůj výzkum efektivity, tím že navštívím vyučování, udělám ankety a rozhovory s učiteli a paní ředitelkou. Vložím i několik kazuistik, abychom viděli změny u studentů, kterých se dosahuje v Pelhřimově.

Popíši také aktivity Basicu jako jsou přednášky pro veřejnost, seminář pro rodiče a dny otevřených dveří, které probíhají podobně ve všech centrech, ale zde použiji centrum Basic Pelhřimov.

Budu si všímat efektivity celého doučování, zjistím klady i zápory.

5. CO PLATÍ PRO VŠECHNA CENTRA BASIC

5.1. Jak se učit a studovat – nástin studijní technologie

První krok k tomu, aby se bylo možné pustit do studia, je ochota vědět. Proto je nejprve třeba si ujasnit, proč a za jakým účelem člověk něco studuje. Bez toho aby člověk věděl, proč se něčemu učí, je studium beze smyslu. Je mnohem rozumnější pokládat si otázku : „ Jak můžu tyto informace použít?“ než „ Jak se to naučit, abych uspěl u zkoušky?“.

První základní překážkou u studentů může být, že si student myslí, že už všechno o daném předmětu ví. Člověk už může s oborem být ze své zkušenosti opravdu již dobře obeznámen a domnívat se, že už ví vše. Pak bude studovat přes clonu toho, že už se víc naučit nelze.

Podle teorie L.Rona Hubbarda existují tři bariéry ve studiu, které jsou uvedené v Základní studijní příručce (Basic Study Manual – BSM), krátce je zde uvedu:

1.Bariéra – NEPŘÍTOMNOST MASY

Masou jsou zde míněny skutečné hmotné předměty, věci v životě. Je pro studenta velmi obtížné studovat za nepřítomnosti masy.

Když bychom studovali o traktorech , tak masou by byl traktor. Jak by se nám asi studovalo o tom, jak ovládat jejich řadící páky, když bychom v životě neviděli traktor?

Nepřítomnost masy může způsobit, že se student bude cítit zmáčkнутý, shrbený, že bude mít pocit, jako by se mu točila hlava, že bude jako mrtvý, znuděný a podrážděný.

Kdybychom se snažili někoho naučit všechno o traktorech, ale přitom mu žádný traktor neukázali, bude se cítit zmáčkнутý v obličeji, bude mít bolesti hlavy a bude mu divně od žaludku. Občas by mohl cítit, že má závrať, a často by ho pálily oči.

V jakémkoliv věku je možno na tuto bariéru narazit. Představme si, že Honzík má ve škole problémy s aritmetikou. Vyzjistíme, že řešili problém, ve

kterém byla použita jablka, ale on na lavici žádná jablka, která by mohl počítat neměl. Když mu dáme pár jablek a ke každému přiřadíme číslo, bude mít před sebou množství skutečných jablek – ne teoretické množství jablek. Je možné vystopovat Honzíkovy potíže až k nepřítomnosti masy a napravit je tím, že mu tuto masu poskytneme. Nebo nějaký předmět nebo rozumnou náhražku.

Náprava nepřítomnosti masy :

Ne vždy je po ruce skutečná masa, proto byly vyvinuty užitečné nástroje, pomocí nichž je možné nedostatek masy napravit.

Možnosti, jak dodat masu :

► *demonstrace*, používají se tzv. demosntrační soupravy. Je to soubor kamínků, korkových zátek, sponek na papír a všeho co člověk může využít pro tutu činnost. Student používá demo soupravu na to, aby si představil věci, které právě studuje. Jestliže student narazí na něco, co se mu těžko chápe, tak za použití demonstrace to lépe pochopí.

► *Náčrtky* jsou další způsob demonstrace. Existuje pravidlo, že jestliže něco nedokážeme demonstrovat ve dvou dimenzích (rozměrech), pak jsme to správně nepochopili. Toto pravidlo se efektivně používá v inženýrství a v architektuře – jestliže se něco nedá jasně a jednoduše vypracovat ve dvou dimenzích, je tam někde chyba a nedá se to postavit.

► *Plastelínová demonstrace* - student vyjadřuje, co studuje v plastelíně, nejde o umění, tvary se dělají nahrubo. Každý student může použít plastelínu na demonstraci činnosti, definice, předmětu nebo principu. Student sedí za stolem s připravenou plastelínou různých barev, demonstruje nějaký předmět nebo činnost a každou část opatří štítkem. Plastelína tu věc znázorňuje, není to jen hrudka se štítkem. Ty to

demonstrace musí být velké pro lepší pochopení. Správně provedená plastelínová demonstrace u studenta způsobí neuvěřitelné změny a on si bude dané informace pamatovat.

2. Bariéra – PŘÍLIŠ STRMÝ GRADIENT

Gradient je přibližování se k něčemu krok za krokem, jeden stupeň za druhým. Každá část, krok je sám o sobě snadno dosažitelný, proto potom i poměrně komplikovaná činnost je jednoduchá.

Když student narazí při studiu na příliš strmý gradient, tak bude poněkud zmatený nebo se bude motat. Nápravou je vrátit se ve studiu zpět a zjistit, u jaké akce ještě cítil, že všemu rozumí. Nakonec v této části zjistíme, že je tam něco, co úplně nepochopil. Když si to objasní, bude schopen znovu postupovat.

Jestliže u někoho zjistíme, že je zmatený při druhé činnosti, tak si můžeme být jisti, že plně nepochopil část první. Tuto bariéru lze nejlépe využít při činnostech.

3. Bariéra – NEPOCHOPENÉ SLOVO

Nepochopené slovo je takové slovo, kterému člověk neporozuměl nebo mu nerozumí správně. Když člověk při studiu přechází slova, kterým nerozumí, vyvolává to zřetelný pocit, jakoby měl v hlavě prázdnou nebo se bude cítit unavený. Pak může následovat pocit, že je „duchem mimo“ a něco jako nervová hysterie (přílišná úzkost).

Zmatek nebo neschopnost něčemu porozumět přichází po slově, které si osoba nedefinovala a nerozuměla mu.

Když by člověk v dané oblasti neměl nepochopená slova, neznamená to, že by měl v dané oblasti talent, ale že by byl achopen v dané oblasti konat.

Jestliže student neporozumí slovu, část přímo za tímto slovem je v jeho paměti prázdná. Tohle slovo můžete vždy vystopovat těsně před prázdným místem, objasnit si ho, pak zázračně zjistíte, že původně prázdná oblast v textu, který teď studujete, teď není prázdná.

Jestliže se vám někdy stalo, že jste došli na konec stránky a uvědomili si, že nevíte, co jste četli, tak to bylo tím, že jste někde dříve na této stránce přešli slovo, pro které jste neměli definici nebo měli nesprávnou definici.

Nesprávně pochopená definice může dokonce způsobit, že člověk studia zanechá a kurz nebo třídu opustí. Lékem na „hloupost“ je nalézt nepochopené slovo, které student přešel.

Objasnění slova má své kroky:

1. Je třeba mít při čtení po ruce slovník, měl by být jednoduchý.
2. Když se setkáte se slovem či symbolem, který neznáte, vezměte slovník, v rychlosti projděte všechny definice a vyberte tu, která se hodí do kontextu, v němž bylo to slovo použito. Přečtěte si ji a s tímto slovem tvořte věty, dokud nebudete mít jasný koncept jeho významu.
3. Poté si objasněte stejným způsobem zbytek definic, dokud nebudete každé definici jasně rozumět. Neobjasňují se odborné, archaické definice apod nejsou-li v textu použity.
4. Pak je třeba objasnit si původ slova, student pochopí, odkud slovo pochází.
5. Nakonec se objasňují idiomy a ostatní dodatečné informace.

Toto je ve zkratce popsána studijní technologie, její celek se učí v kurzu Základní studijní příručka (Basic study manual). Je základem výuky v centrech Basic a jazykových školách LITE, kde se s ní pracuje každý den.

5.2. JAK PROBÍHÁ DOUČOVÁNÍ

(tato část je věnována centrům Basic všeobecně)

5.2.1. DOUČUJÍCÍ

V centrech Basic není nutná žádná předešlá kvalifikace doučujícího jako učitele, ani není nutná předchozí zkušenost v této oblasti. Působí tam tedy jak zkušený pedagogové, tak i vyškolení doučující. „ Během 24 let učitelské a ředitelské praxe jsem se setkávala s dětmi, které byly zdravé a spokojené, těšily se do školy, měly touhu po poznání. Během 1. roku školní docházky mnohdy spadlo nadšení, dostavila se nesoustředěnost, nechut' ke vzdělávání, zlost, agrese, ubližování sobě i druhým. Byli z toho nešťastní rodiče i okolí. Zamýšlela jsem se často, proč se to stalo. Dnes je mi jasné, že každé dítě je v jádru dobré. To my dospělí a naše společnost tyto děti ovlivňujeme a působíme na ně. Touha dtem pomoci mě dovedla k Basicu. V současné době mně přináší velké uspokojení, protože jsme schopni dětem pomoci. Děti jsou někdy už po měsíci radostné a mění přístup k učení a ke vzdělávání.“ , říká Mgr. Svatava Kovářová pro Jablíčko (občasník Studijního centra Basic).

Jsou však na doučujícího kladeny nároky osobnostní, tato osoba by měla být v životě stabilní, mít trpělivost, zodpovědná, mít kladný přístup k dětem a ke své práci a další rysy, které jsou předtím než doučující začne učit prověřovány. Dělají se například IQ testy, testy schopnostní a tyto testy mají své určené limity, kam se ta osoba musí vejít, jinak v centrech doučovat nemůže. Když budoucí doučující projde vstupními testy, začne již samotný trénink na doučujícího. Každý musí nastudovat Basic Study Manual (Základní studijní příručka), komunikační kurz, a pak absolvovat 14 ti denní trénink v centru Basic Praha již na doučujícího, který již pak může dodávat.

Celá technika doučování se tam osvojí, pak však přichází praxe a ta je nutná zpočátku se supervizí, aby se opravily případné nedostatky.

5.2.2. TŘÍDA

Vzhled třídy je upraven k účelu, aby se tam student cítil příjemně a aby mu nepřipomínalo třídu ve škole, odkud si někdy přináší ne moc dobré zkušenosti. Třídy jsou barevné, doplněné obrázky, jsou tam názorné pomůcky všude kolem, místo

židle může být i gymnastický míč. Spojení příjemné třídy a schopného milého doučujícího je velice silným faktorem pomoci studentovi s jeho studiem.

5.2.3. STUDIJNÍ MATERIÁLY

Při vstupních testech se studenti rozřadí do některé z pěti základních úrovní a každá úroveň má své kontrolní listy. Kontrolní list je program, který student prochází, aby úspěšně prošel úrovní. Je to formulář, který udává přesný sled položek, které by měly být v kurzu studovány krok za krokem. Udává i všechny materiály, které mají být prostudovány, student každou splněnou položku na kontrolním listě označí svými iniciálami a datumem. Nesmí se přeskakovat, všechny kroky na kontrolním listu mají svůj logický sled proto, aby student zvládl vše, něco nepřeskočil a vše plně pochopil.

Neexistují žádné Basic učebnice, centra Basic mají své vypracované materiály a spolu se spoustou pomůcek tvoří výuku v centrech podle kontrolních listů.

Pro výuku se používají slabikáře, hodně slovníků (obrázkové, etymologické), spousta názorných pomůcek (číslice, skládačky, písmena, hry, modelína, demonstrační souprava, ...).

Při skončení doučovacího programu se dělají ještě výstupní testy a ty jsou stejné jako vstupní, kde se vidí, jaký pokrok byl udělán a ještě se vše porovnává se změnou studijních výsledků ve škole.

5.3. JAK PROBÍHÁ DOUČOVÁNÍ

Vždy když student přijde, většinou přijdou i rodiče nebo jeden z rodičů, se dělá vstupní test, který je zaměřen na to, jestli dítě rozpoznává pímenka, jak čte, jsou tam doplňovačky, atd.

Přijde-li s potížemi v matematice, tak se vstupní testy dělají z matematiky. Centra jsou zaměřeny hlavně na potíže spojené se čtením a psaním, těchto studentů mají nejvíc. Jestliže má student problém v jiném předmětu jako např. biologie, pak je na volbě doučujícího, je-li schopen mu pomoci. Řeší se to nejčastěji tak, že student sám si nastuduje Základní studijní příručku a tím pak sám lépe daný předmět studuje a umí si najít nepochopení a s tím vším mu doučující může pomoci. Cíle nápravy studia daného předmětu se tedy i takto dosáhne a navíc student sám ví, jak studovat, což se mu hodí i dále do života.

Po absolvování vstupního testu se tedy student zařadí do úrovně, kterých je pět základních. V které úrovni začne mít potíže, tam se s doučováním začíná. Zvažují se i školní výsledky.

Většinou studenti chodí na dvě vyučovací hodiny dvakrát týdně nejméně na 16 hodin (1 měsíc), v průměru chodí na tři měsíce.

Délka sezení je rozvržena takto : 30 – 45 min – učení, procvičování

5-15 min – psaní

30 – 45 min – čtení – nahlas, potichu

Je možné výuku zintenzivnit přes prázdniny, škola do toho nevstupuje, dají se dohnat nedostatky ze školního roku, studenti chodí i na 4 hod.

U tohoto doučování nejsou výsledky vidět hned, hledá se, kde nepochopení začlo a odtud se doučuje a navíc se zvládají aktuální problémy vznikající ve škole. Důraz je kladen na to, aby si pokud možno student přišel na spoustu věcí sám, vede se tak k samostatnosti.

Výhodou je, že zde není žádné známkování, student má studijní body za každý splněný úkol, které se zapisují a zanášído grafu. Motivuje ho to, když vidí vzestup, cítí se dobře, když to jde dolů, ví, že má přidat.

Dbá se na to, aby student byl vždy dobře najedený a napitý a na začátku každé hodiny se mu dává prostor, aby mluvil. Doučující se zajímá, jak se má, aby student neměl tolik pozornosti na tom, co ho trápí nebo co se ten den stalo.

Za vše co student udělá správně je nutné ho potvrzovat a sdělovat to i rodičům, kontakt s rodiči je zde nutný, je často třeba poradit i rodičům s přístupem k dětem.

V průběhu doučování se sleduje, jak se dítě zlepšuje, rodiče dostávají dotazník s odezvou na doučování, po každé hodině se rodičům říká, co se udělalo a co je třeba ještě procvičit. Dávají se malé úkoly domů.

Pro rodiče jsou připraveny i přednášky o tom, jak vznikají problémy se studiem, o studijních bariérách a pro veřejnost jsou dny otevřených dveří s přednáškami o studiu.

Co často brání tomu, aby studenti chodili i dál jsou peníze. Basic je nezisková organizace, proto rodiče musí za doučování platit a to nelze pro každého celý rok...

Jedna z prvních věcí, která se musí u studenta najít je cíl, aby věděl, proč je třeba to znát a rozumět tomu danému předmětu. Často studenti opravdu postrádají účel jejich studia.

Výuka probíhá jednotlivě s doučujícím nebo ve dvojici, kdy se v aktivitách studenti střídají. Ve dvojici to má tu výhodu, že se dají hrát hry a studenti si pomáhají navzájem k dosažení cíle.

Když student např neustále plete písmenka, tak se využije modelína nebo když nechápe význam slova tak také. Vše se lépe pochopí, když se to vydemonstruje v plastelíně. Plastelínové demo by mělo být veliké, , jestliže je demonstrace malá, může se stát, že nedá dostatečnou představu o tom, co studuje. Plastelínou se dá znázornit cokoli, je důležitou součástí učení, jak se učit.

6. Centrum Basic Pelhřimov a Jihlava

Vedla jsem rozhovor s paní ředitelkou center Basic v Pelhřimově a v Jihlavě Zdeňkou Maspoustovou, abych zjistila základní informace o těchto dvou centrech.

Centrum v Pelhřimově má delší tradici, bylo založeno roku 2004. Tímto centrem za tuto dobu prošlo kolem 350 studentů. Paní ředitelka uvádí, že vždy u každého studenta musí být výsledky. Někdy se musí přidat i hodiny zdarma, v případě že výsledky nejsou nebo se musí začít pracovat i s rodiči. Záleží na okolnostech, ale co je pro paní ředitelku opravdu důležité jsou výsledky.

Jak sama uvádí pro občasník Studijního centra Basic Jablíčko: „*Jakmile Basic začal svou práci v ČR, otevřela jsem jeho první pobočku, a to v Pelhřimově. Takže už od roku 2004 zde pomáháme dětem s poruchami učení či jinými problémy, se kterými se školní děti často marně potýkají. O vyučovací metodě používané Basicem jsem pořádala přednášky pro rodiče i zájemce z řad pedagogů. Díky velkému zájmu o doučování jsem otevřela v roce 2007 další pobočku v krajském městě Jihlavě. V roce 2008 se obě pobočky sloučily v obecně prospěšnou společnost Basic – Vysočina. Během doby našeho působení jsme pomohli více jak třem stovkám dětí i rodičů.*“

Centrum v Jihlavě bylo založeno v roce 2007 a také jím už prošlo kolem 300 studentů. Obě tato centra mají dohromady v současné době 5 doučujících, kteří podle potřeby mohou fungovat v obou centrech.

V centru Basic Jihlava také funguje jazyková škola Lite, která má stejnou paní ředitelku a také je založena na principu studijní technologie L.R.Hubbarda. Je v plánu tuto jazykovou školu otevřít co nejdříve i v Pelhřimově.

Co je důležité pro paní ředitelku je dodávat dobrý produkt, aby lidé byli spokojeni a s tím je spojena i důležitost reklamy. Neustále jsou reklamy v novinách a letáčky ve schránkách, tímto téměř každý centra Basic zná a může si vybrat, jestli je navštíví nebo ne.

6. 1. Návštěva a popis doučování

V Basicu jsem byla přítomna i při vyučování, jako vzor sem uvedu jednu hospitaci, kde studentem je P.S. a doučující Hanka . Je to ukázka klasické hodiny průměrného studenta.

Popíšu tuto hodinu ze svého pohledu a se svým komentářem. Protože nemám do této práce k dispozici materiály ke zveřejnění na ukázkou, doufám, že popis bude dostačující.

Jedná se o studenta P.S., kterému je deset let. Do Basicu chodí od 24.5. 2010 do 14.8.2010, pokaždé na dvě vyučovací hodiny.

Cílem této vyučovací hodiny je procvičit písmena a slabiky. Jak mi doučující vysvětlila, tak často se se studenty vrací k samým školním začátkům a učí je písmena, všechny jeho tvary – malá, velká, psací, tiskací- nemívají to prý zažité a je to podle ní počátek problémů se čtením a psaním. Proto se u vstupních testů zkouší znalost písmen. Hanka mi vypráví, že zažila případy, kdy po objasnění některých písmen, se student ve škole mnohem zlepšil.

Výuka: P.S přichází do hodiny a nevypadá nešťastně, zdá se, že se sem dokonce i těší. Hanka se ho ptá, jak se má a on kladně odpovídá. Vidím, že má pozornost na tom, že jsem tam já, tak mu Hanka vysvětluje, za jakým účelem tam jsem.

1. P. čte nahlas pod sebou napsané samohlásky:

o
e
i
a
u – tady měl P. problém - zaškobrtnutí
e
i
a
u

2. Doučující na samohlásky ukazuje a P. je říká – jde mu to velice dobře

3. Doučující samohlásky říká a P. ukazuje - také mu to jde dobře

4. P. píše body za splněný úkol do formuláře, který na začátku hodiny dostal, tyto body zapisuje po každém splněném úkolu v průběhu hodiny

5. Stejná procedura s tiskacími samohláskami: 1. čte nahlas pod sebou

2. učitel ukazuje a P. říká

3. učitel říká a P. ukazuje

A

E

I

O

A

U

E

O

Tohle P. nedělalo žádnou potíž a bavilo ho to.

6. Procvičování slabik m, l, t, n:

Používá se stejná procedura jako s písmeny. Nejdříve každá skupina slabik zvlášť, pak všechny dohromady.

ma	MA	la	LA	ta	TA
me	ME	le	LE	te	TE
mi	MI	li	LI	ty	TY
mo	MO	lo	LO	to	TO
mu	MU	lu	LU	tu	TU
me	ME	ly	LY	ty	TY

P. s tím kromě pár zaškobrtnutí neměl problém, P. se zdá, že ho to baví a užívá si to. Doma si prý slabiky procvičuje pexesem.

7. Diktát : P. má psát slabiky, které učitel říká
8. Plácaná : je to hra podobná pexesu, hrají ji min 2 hráči. Na obrázcích jsou nakreslena písmena a učitel náhodně říká písmena a děti mají co nejrychleji najít pár tohoto písmene a vymyslet slovo. Vyhrává ten, co jich má nejvíc. Plácanou jsem tentokrát s P. hrála já a měl obrovský postřeh, byl rychlý, bavilo ho to a vyhrál.
9. Plastelínová demonstrace: P. dává do modelíny obě formy (tiskací i psací) písmen, na kterých se s paní učitelkou dohodli. Když vymodeluje písmenka, modeluje nějakou věc začínající na toto písmenko.
Potom tato písmenka opisuje do sešitu.
10. Čtení: ze slabikáře čte slabiky – P. čte a začal být nějak nepozorný a nedokázal slovo píle přečíst – nerozumí slovu píle – učitelka mu to slovo objasňuje, a pak po něm chce vymyslet nějakou větu s tímto slovem
P. nezná slovo pólo – učitelka bere knížku ,ukazuje mu obrázky a vysvětluje, P. však zívá – učitelka mu tedy vysvětluje původ slova a dává mu slovo pólo nakreslit – P. už nezívá, je čilý, může číst dál, poté již při čtení nebyl problém. Učitelka celou dobu bedlivě pozorovala chlapcovo chování a jeho reakce , a tak odhalila u něj dvě nepochopená slova v poměrně krátkém textu.
11. Konec doučování – 14: 00 – P. si počítá všechny body a jde domů, P. vypadá spokojeně a je vidět, že si odnáší příjemně strávený čas a nové vědomosti

6.2. KAZUISTIKY STUDENTŮ BASICU V PELHŘIMOVĚ

1. V.M.

Věk: 10 let

Třída: 5

Příchod: listopad 2009

Počet hodin: 52 hod (3,5 měsíce)

Potíže: špatné diktáty, nevěděla, co čte, měla ve všem hodně nepochopení

V.M. do Basicu chodit nechtěla. Maminka ji přivedla, V.M. šla na zkušební hodinu a rozhodla se doučování zkusit.

Z gramatiky se procvičovalo – tvrdé, měkké souhlásky, vyjmenovaná slova. Nastudovala si Základní studijní příručku. Doučování se střídalo, měla potíže i v matematice, proto se rozložilo na 4 hodiny českého jazyka a 2 až 3 hodiny matematiky. V matematice nerozuměla zlomkům, tak např. společně dělali cvičení, že trhali papírky, aby si dokázala představit podstatu zlomků.

Poté přišlo opakování abecedy. Hodně se modelovalo, protože si nedokázala představit všechny formy písmen.

Po měsíci maminka uvedla, že se zlepšila ve škole i doma, že dělá víc domácích úkolů.

V lednu přichází s vlastivědou, protože napsala špatně písemku. Bude ji psát znovu. V nadpise kapitoly, z které psala písemku, byly čtyři slova, kterým V.M. nerozuměla. Slova se objasnila, doučila se na písemku a dostala z ní 2. Od té doby se vše učila se slovníkem.

V lednu bylo její zlepšení ve škole o dva stupně. Přikoupila si tedy hodiny matematiky a v březnu končí s doučováním.

Po doučování maminka říká, že navštěvovali Basic 3 měsíce a z diktátů V.M. nosí o dva stupně lepší známky a i v jiných předmětech se zlepšila. Při výstupním testu bylo zřejmé znatelné zlepšení.

2. M.V.

Věk: 13 let

Třída: 8

Příchod: duben 2010

Počet hodin: 18 hodin

Potíž: různé potíže se vším

M.V neuměl ani souhlásky, z matematiky neuměl sčítat a odčítat. Chtěl být kuchařem, nechtěl se učit. Maminka nevěděla, co doučovat dřív, proto se doučování rozložilo tak, aby se procházelo víc věcí. Pokroky se udělaly, ale M.V. neochota se učit se nepodařila prolomit a i maminka ho prý také nezvládala. Proto ke konci doučovacího programu se volalo mamince, že to s M.V. nejde, že opravdu nemá o zlepšení zájem.

3. J.V.

Věk: 9 let

Třída: 2

Příchod: únor 2010

Počet hodin: 48 hod

Potíž: neuměl některá písmena, četl příliš po slabikách, nebyl schopen dodělat vstupní test, neuměl spoustu písmen, chodí do zvláštní školy

Sám si Basic vyhledal a přišel s rodiči, měl obrovskou chuť se změnit. Paní učitelka si ho vyzvedávala ve škole, měla to při cestě. Pracovalo se s ním podle kontrolního listu, zjistilo se, která písmena neumí. Hodně se snažil, donutil rodiče, aby s ním trénovali. Rád chodil do Basicu. Jeho cílem bylo moci si přečíst Medvídka Pú. Ke svému cíli po 48 hodinách udělal obrovský pokrok, moc se zlepšil a venku začal číst všechny cedule kolem sebe.

4. D.T.

Věk: 8 let

Třída: 2

Příchod: listopad 2009

Počet hodin: 48 hod

Potíž: špatně četl, po písmenkách, ale měl moc hezké psaní

Pracovalo se podle kontrolního listu, procházela se všechna písmena. Hodně vysvětlování, co je hláska, slabika, ... Dělal se čtení z tzv. folií. Maminka se také zapojila tím, že přišla na přednášku o studiu a byla z ní nadšená.

Pletlo se mu b,d, neustále se procvičovalo, dělala se modelína, do té doby, dokud si nebyl jistý.

Při hodinách četl knížku Krteček, byla na něj těžká, ale v průběhu se rozečetl.

Doučující Hanka říká, že tady pochopila, že děti jen tyto věci nemají zažité, pak přestávají ve škole stačit, mají odpor ke škole, zažívají větší tlak a uzavírají se do sebe nebo začnou zlobit.

5. B.K.

Věk: 8,5 let

Třída: 3

Počet hodin: 16 hod

Potíž: nepochopení měla v souhláskách a nedokázala je rozlišit,

Prošly se vyjmenovaná slova, o mnoho se zlepšila. Dělal se modelíny u nepochopených slov. Když četla, zasekla se, udělala modelínu (neměla propojené 4 formy písmen) a zase pokračovala. U předpony a předložky potřebovala vysvětlení.

Rodiče spokojeni, zlepšení ve škole i jen po těchto 16 ti hodinách.

6. K .V.

Věk: 14let

Třída: 7

Příchod: únor 2009

Počet hodin: 70 hod

Potíž: od 3. třídy měla potíže s matematikou

Měla nepochopení v řádech, převodech, zlomcích a geometrii. Našlo se nepochopení a vše se mnohem zlepšilo. Studentka byla tichá a hodně se rozmluvila. Byla hodně snaživá, proto se nepochopení lehce našlo a vysvětlilo.

Po skončení doučování dostala na konci roku z písemky z matematiky 2.

6.3. DOTAZNÍKOVÝ VÝZKUM

Sešla jsem se s paní ředitelkou a poprosila jí, jestli by mohla rozeslat dotazníky na výuku. Dotazník vyplnila i paní ředitelka a rozeslala je rodičům a dětem ze svých center Pelhřimov a Jihlava. Dotázáni byli ti rodiče, děti, učitelé, kteří v současné době s centry spolupracují.

Jinou formu kontaktování jsem z důvodu ochrany osobních dat volit nemohla.

6.3.1 Dotazník pro paní ředitelku centra Basic

Paní ředitelka nemá žádné pedagogické vzdělání ani praxi. Absolvovala kurzy nutné k otevření Basicu a pochopení technologie, také prošla několika manažerskými kurzy od firmy Business Success.

Tato centra řídí od roku 2004 a říká, že se jí daří. Myslím si, že by nebylo od věci pedagogické vzdělání v tomto případě mít, aby měla více reality o školství a vzdělání. Dělá semináře pro školy, které buď přijdou do centra nebo se přednáška může udělat v jejich škole.

1. Co bylo Vaší motivací pro založení Basicu v Pelhřimově a Jihlavě?

„Líbil se mi tento program a výsledky, jaké má.“

2. Jak jste spokojena s dosahovanými výsledky?

„Jsem moc. Jen je potřeba prohloubovat spolupráci s rodiči.“

3. Co říkáte na vzdělávací postupy na základních školách? Proč? Otázka nezodpovězena.

4. Jaké je být ředitelkou těchto center?

„Zábavné a náročné a chce to velkou zodpovědnost.“

5. Kdyby jste měla teď možnost něco změnit, co by to bylo?

„Nevím čeho se to týká.“

6. Co Vás na této práci těší a co méně?

„Nejvíce jsou to výsledky a méně administrativa.“

7. Jaké ohlasy od veřejnosti dostáváte?

„Snad ty nejlepší:-)“

8. Jaké jsou Vaše plány do budoucna?

„Navázat bližší spolupráci se školami a rozjet vzdělávání rodičů.“

9. Jak náročné je takovéto centrum zřídit?

„Moc náročné to není, chce to jen nadšení.“

10. Co je Vaším největším úspěchem?

„Chlapec, který k nám nastoupil se čtyřkami ze základní školy, šel během půl roku na dvojky a teď úspěšně odmaturoval.“

6.3.2. Dotazník pro učitele

Motivací pro učitele v Basicu je pomoc dětem, to mají všichni za cíl. K vzdělávacím postupům na běžných školách se nevyjadřovali. Za svůj největší úspěch považují změny u dětí. Učitelé dokonce uvádí, že v jejich povolání neexistuje žádná psychická zátěž. Předešlou učitelskou praxi většina učitelů nemá a domnívají se, že jim nechybí.

6.3.3. Dotazník pro rodiče

Rodiče na výuku reagují kladně. Za zápor základních škol považují samostudium studentů. Přicházejí se svými dětmi s rozličnými problémy s učením. Líbí se jim přístup vyučujících. V docházce jim brání časová náročnost, vzdálenost a také finanční stránka.

6.3.4. Dotazník pro studenty

Bylo dotázáno pět studentů v současné době navštěvující centra Jihlava a Pelhřimov.

Studenti uvádí, že se o Basicu dozvěděli od rodičů, na doučování jsou jen kladné reakce. Uvádí také zlepšení prospěchu a studia.

6.4. DALŠÍ AKTIVITY CENTRA BASIC

6.4.1. PŘEDNÁŠKA PRO VEŘEJNOST

Pro veřejnost je každý týden dělána přednáška, která je vedena ředitelkou Zdeňkou Masopustovou. Navštívila jsem také jednu 30.6. 2010.

Cílem je seznámit veřejnost s cíli centra Basic a s technologií, která je zde používána.

Jsou přítomni 4 lidé, já a přednášející paní ředitelka.

Pokládáme otázky, které nás zajímají, ptáme se na: Jak někoho naučit?, Jak naučit čtení?, Jak to udělat, aby se dítě zajímalo?.

Přednášející okrajově seznamuje lidi s filosofií Basicu , výchovy a vzdělání. Vysvětluje, že každý člověk má své klady i zápory . Ptá se, jak z lidí dostat to dobré ven. Tvrdí, že naši nejbližší nás často spíše kritizují, než aby chválili za to, co bylo uděláno dobře. Potvrzují chyby, a pak se dělají chyby.

Vysvětluje také emoční škálu, která je u lidí pozorovatelná. Emoční škála je složena z emočních tónů neboli úrovní, podle kterých můžeme určit něčí chování, postoje, komunikaci a další charakteristiky. L.R Hubbard říká, že když někdo utrpí velkou životní ztrátu a my ho jdeme rozveselit, reakcí je obvykle pláč a popisuje další jevy spojené s emoční škálou.

Tato škála sestupuje od vysokých emocí k nízkým takto a je označena čísly:

40.0	Klidnost bytí
22.0	Hry
4.0	Nadšení
3.3	Silný zájem
3.0	Konzervatismus
2.9	Mírný zájem
2.5	Nuda
1.9	Nepřátelství
1.5	Zlost
1.4	Nenávist
1.0	Strach

0.5   Žal
0.05   Apatie

.
.
.

Škála sestupuje dál do nižších hodnot, vybrala jsem jen některé emoce, které se nejčastěji uvádí.

Jak je tato škála spojená se studiem?

Je to vhodný nástroj pro odhalení studijní překážky, protože jakmile se student začne pohybovat v nudě a pod ní, tak doučující ví, že musí zjistit, s čím má teď student potíže. Jakmile se na to přijde, tak student stoupá po škále nahoru. Ideální je studenty při hodině udržet ve hrách a když padají po emocích dolů, zjistit proč a zase je navrátit. Často touto škálou student prochází i vzhledem k celému předmětu. Na začátku nadšen, má zájem o to, co se tam dozví, pak přijde nepochopení a student začne vůči předmětu padat do nudy (může říkat: „Už mě to tak nebaví.“), pak nepřátelství („Už mi vadí, jak po nás pořád něco chce.“), strach („Bojím se, že propadnu.“), žal („Co budu dělat, když propadnu?“) a nakonec apatie („Už je mi to stejně jedno, na škole nezáleží.“).

Přednášející dále popisuje, jak důležité je studium po gradientu, krok za krokem, protože když se u studenta něco přeskočí, nemá pak šanci pokračovat tak, jak by mohl.

Také upozorňuje, že by učitelé neměli používat slova jako: chyba, špatně apod, protože dítě může dostat strach, kvůli zážitkům v minulosti, kdy dítě selhalo a udělalo věci špatně.

Poté vysvětluje, jak je důležitá výměna mezi dětmi a rodiči. Děti všeobecně chtějí pomáhat a často jim to rodiče nedovolí, pak se z toho dítě necítí dobře. Např. chtějí doma dělat nějaké domácí práce, ale rodiče je nenechají, protože si to udělají sami rychleji...

Dítě pak může přestat být aktivní i ve škole. Začíná být efektem lidí kolem něj, protože si teď myslí, že ho ani nepotřebují a perfektně zvládají sami, může to prý vést až k nesamostatnosti.

Ted' přichází praktická část, kdy přednášející chce, abychom si vzali tužku a kreslili slova, která říká: dům, auto, slunce, fuksa, klematis, podávky,... a tady už jsme byli ztraceni, neschopni kreslit a samotná slova nevíme, co znamenají. Začaly se projevovat reakce – nepozornost, prázdná hlava, nervozita – jedná se o nejdůležitější překážku v učení - o nepochopené slovo.

Všichni jsme začali být opravdu nepozorní a byli jsme rádi, když nám bylo vysvětleno, jak která věc vypadá a co to je. Uvědomila jsem si, že je opravdu důležité, aby studenti slovům rozuměli. Spousta latinských názvů ve škole a pojmů, které jim dělají potíže, hodně by se jim ulevilo, kdyby měli definice. Jinak na ně učitel tak trochu mluví cizím jazykem a ztrácí jejich pozornost.

6.4.2. SEMINÁŘ PRO RODIČE O KOMUNIKACI S DĚTMI

Novou aktivitou, kterou teď centrum Basic Pelhřimov a Jihlava spouští jsou semináře pro rodiče na různá témata jako např. komunikace s dětmi, zlepšení vztahů,...

Paní ředitelka mi vysvětlila, že je ideální, když i rodiče se začnou vzdělávat, a tak se propojí studium dítěte a rodiče. Rodič pracuje na sobě a dosahuje se lepších výsledků při doučování. Dozví něco o tom, jak s dětmi komunikovat a co u sebe změnit, aby dobře vychovali své dítě. Učíme se ve škole spoustu věcí, ale to jak vychovávat dítě ne a i maminky přiznávají, že by velice uvítaly, kdyby se mohly vzdělat dřív než na svých dětech napáchají chyby, které se pak jen těžko opravují zpětně.

Potíž s rodiči nastává, když jeden z nich dítě např. znehodnocuje. Dítě přijde domů z doučování či jiné činnosti, má radost, že se něco naučilo a chce se tatínkovi pochlubit a ten místo pochvaly dítě znehodnotí, řekne např. „ Stejně ti to k ničemu nebude.“ , „ To že teď máš úspěch neznamená, že zítra se ti bude dařit, podívej se na sebe.“ a další. V tomto případě je nutné, aby ten rodič se alespoň dozvěděl, že dítěti bere hnací sílu do života, dítě tak ztrácí naději na šťastný život a může i přestat chtít studovat.

Aby i rodičům se dalo pomoci, rozhodla se paní ředitelka pro tyto semináře. Měla jsem to štěstí, že jsem mohla navštívit první, který byl pilotní. Seminář byl 10.8. 2010 v Pelhřimově a přišlo deset lidí.

Cílem: Zlepšit komunikaci rodičů s dětmi.

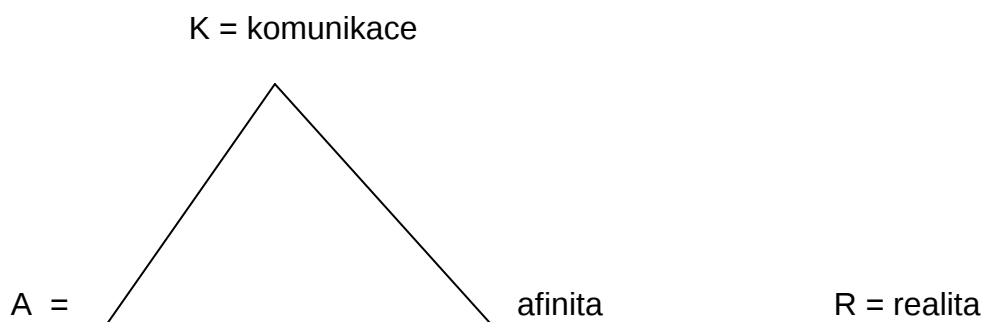
Přednášející: Zdeňka Masopustová, ředitelka

Průběh:

Jako první se kladla otázka: „ Jaké by vaše děti měly být podle Vás?“

Odpovědi: hodné, samostatné, šikovné, zdravé, čínorodé, čestné, úspěšné,...

ARK Trojúhelník: jako první věc přednášející vysvětluje podstatu tohoto trojúhelníku pro komunikaci a život a kreslí ho na tabuli:

Princip ARK trojúhelníku: když kterýkoliv bod z něj zvýšíme, tak ostatní vyrostou. Afinita je něco jako náklonnost, když někoho máme hodně rádi, dobře se nám s ním komunikuje a máme si o čem povídat (máme společnou realitu). Když někoho nemáme rádi, tak se s ním těžko mluví a máme s ním jen malou realitu.

Když se tento princip používá, tak prý můžeme s kýmkoliv komunikovat o čemkoliv.

Dělá se dril na afinitu: Zkuste k partnerovi cítit něco příjemného (lidé jsou ve dvojicích), pak zkuste např. někoho rozlobit. Lidé dělají tento dril a baví je.

Pro zvýšení afinity je vždy třeba najít na tom člověku klady.

Vysvětluje se také princip komunikace, že je pro ní důležitá optimální vzdálenost, záměr (abychom vůbec chtěli něco říkat), mít pozornost toho druhého a dosáhnout duplikace tzn. toho, že nám ten druhý člověk porozumí. Při komunikaci používáme také emoce : nadšení, zájem, nuda, nepřátelství, hněv, strach, apatie,...

Na toto je také ve dvojici dělán dril. Dvojice zkouší spolu komunikovat na těchto různých úrovních. Je zřejmé, které komunikace lidé přijímají raději a které méně.

Potom se dělá dril na vytažení někoho z apatie. K takovému člověku se prý musí mluvit jen o emoci výše, jinak to nefunguje. Např. když v nadšení přijdete k někomu kdo je v apatii, tak ten člověk vás téměř nezaregistruje, nepohne se. Ale když začnete mluvit o tom, čeho se bojíte, ihned ten člověk zareaguje a můžete pokračovat zase o emoci výš. Dvojice dělají dril.

Podle L.R.Hubbarda je pro existenci důležité dopřávání bytí např. matky, učitele, ženy,...

Prý je buď převzato nebo je ho dosaženo. Dítě také má nějaké bytí a může ho mít i vnucené („ Ty jsi bordelář.“, „ Zlobíš.“,...).

Dril : zkuste druhému dopřát bytí. Podstata tohoto drilu je ve chválení něčeho toho druhého. Lidi reagují zvláště, nejsme zvyklí dopřávat bytí ani to dostávat. Nemáme jistotu v sebe, pak to dáváme dětem. Když někdo umí dobře dopřávat bytí, pak jsou sním lidi rádi. U dětí platí, že čemu dáváme pozornost, to tam dáváme.

Sebeurčení = stav existence, kdy jedinec může a nemusí být kontrolován okolím. V tomto stavu si je dítě jisté, že může mít vše pod kontrolou, není loutkou. Např. když dítěti dáme dárek, je to jeho, je to pod jeho kontrolou a neměli bychom mu říkat, co s tím má dělat.

Správná kontrola = start, změna, stop . Musíme ji děti učit od malička, že vše, co začnou musí udělat a zakončit. Uklidit si po sobě, odnést talíř,... Bordelář je člověk, který nedokončuje cykly.

Přednášející se ptá: „ Od kterého rodiče byste si nechali dávat povely?“ Ten, kterého jmenují dával dobré povely, dobrou kontrolu.

Je důležité, aby dítě mělo cíl. Každý cíl má ale i nějaké překážky. Nedávat dítěti moc svobody ani příliš překážek, ale rozhodně se musí naučit překonávat překážky. Dítě musí mít hru. Omezení v rodině = svoboda, bez známých omezení = dítě otrokem.

Jak u dítěte najít cíl? Zeptat se ho, co by chtěl mít, čím by chtěl přispívat.

Tímto první pilotní seminář končí. Lidé vypadají spoojeně, že mají nové nápady na to, co změnit a píší své zisky z tohoto semináře.

6.5. CO STUDENTI A RODIČE NAPSALI PO DOUČOVÁNÍ

STUDENTI:

„ Basic mi ukázal, v čem mám problémy s učením a jak se dají napravit. Pomohlo mi to, abych se naučil do té doby nepřehlednou mechaniku, nyní ji docela i rozumím.“ M.P.

„ Naučil jsem se dobře číst, psát a počítat, také modelovat. Děkuji za trpělivost paní učitelky.“ V.T.

„ Já jsem velice spokojena s doučováním, bylo to tady dobré, velice děkuji paní učitelce, co mě naučila a doufám, že už mi to daál půjde. Jsem spokojena s výukou. Paní učitelka byla bezvadná, jsem ráda, že mě naučila matematiku, moc vám děkuji.“ L.Š.

„ Lenko, děkuji ti za to, že jsi mě naučila matematiku a fyziku, které jsem doposud nechápala. Dříve jsem dostávala samé pětky a čtyřky a teď jedničky a dvojky. Díky moc Lenko, moc jsi mi pomohla.“ K.

RODIČE:

„ S doučováním jsem byla velmi spokojená. Dlouho jsem váhala, zda syna Petra přihlásit na doučování do Basicu, a nyní po těch třech měsících jsem ráda, že jsem to udělala. Petr za ty tři měsíce zvládnul čtení a psaní, které nám dělalo velké problémy. Poznal, že učení může být i zábavné, naučil se trpělivosti, vzrostlo mu sebevědomí. Poznal, že ve škole může dostávat i lepší známky a to pro něj začalo být velká motivace. Petřík rád navštěvoval Basic a na každou hodinu se těšil. Děkujeme učitelce Gitě za trpělivost a čas, který mu věnovala. Pokud to bude možné, opět budeme docházet na hodiny doučování.“ P.

„ Se spoluprací paní učitelky Jarmily a paní ředitelky jsme byli velmi spokojeni. Marek se naučil v klidu číst a vypracovávat zadané úkoly. Který z rodičů má problém se svým dítětem, tak ať nemá strach se na toto centrum obrátit a oni rádi poradí.“ Z.

„ S výsledkem doučování jsem velice spokojena. Syn se zlepšil ve čtení i psaní. Učení ho začalo bavit a do školy chodí bez odmlouvání. Dříve se u učení vztekal a nechtěl chodit do školy, ale po 2,5 měsících u vás získal sebevědomí.“ J.Š.

„ Jsem hodně spokojena s vyučováním v Basicu. Vyučování probíhá formou hry a pro děti to je nejjednodušší na pochopení. Vladík, když poprvé přišel sem, tak neuměl dát dohromady slabiku a přečíst po slabikách. Matematika: neuměl sčítat a odečítat, teď úplně v pohodě bez pomoci lehké příklady zvládne bez problému a bez chyb. Jsem vděčná za trpělivost a kladné chování od paní učitelky.“ V.T.

Tohle byly některé ze zisků, které si odnáší studenti a s nimi i rodiče. Po každém doučování píší do formuláře *Jaké to bylo* své dojmy a zda – li souhlasí se zveřejněním.

6.6. ZÁVĚR VÝZKUMNÉ STUDIE

Z dotazníků mi dle očekávání vyšly samé kladné ohlasy, bylo to dáno tím, že jsem neměla přístup ke kontaktům, abych dotazníky rozeslala namátkově. Centra se pyšní tím, že zvládají dyslexii a další poruchy učení, nicméně nic takového mi tento výzkum neprokázal, nikdo z rodičů nenahlásil, že by nějaká porucha zmizela.

Prokázal mi jisté zlepšení u všech studentů, co se týká prospěchu ve škole a současného studijního problému. Ale je přece známo, že když se studentovi věnujete individuálně, tak se zlepší...

Odpovědělo mi to na mou otázku, jestli jsou centra Basic efektivní jasným způsobem – efektivní jsou, dosahují u studentů určitých změn, ale mají i případy, s kterými odmítají pracovat, které nedokážou řešit.

Na poli doučování jsou určitě velkým přínosem a určitě by prospělo doučujícím pedagogické vzdělání. Nedokážu si představit, že bych se nechala doučovat od někoho, kdo nezná můj obor a určitě i jeho přístup po vystudování pedagogické fakulty by byl jiný. Postrádám v tom profesionalitu.

Možná právě toto je důvod, proč do center chodí jen děti ze základních škol a málokdy někdo starší, tam již prostě kvalifikace doučujících nestačí.

Co na centrech oceňuji je jejich spolupráce s rodiči. Semináře, které učí komunikaci s dětmi a o vztazích, jsou nepostradatelné a naše společnost potřebuje v oblasti vztahů a komunikace vzdělat. Tímto si myslím, že mohou centra Basic hodně změnit.

7. ZÁVĚR DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem této diplomové práce bylo seznámit čtenáře s centry Basic a prozkoumat jejich činnost a efektivitu na poli vzdělávání.

V teoretické části jsem představila alternativní školy působící u nás a Aplikovanou Scholastiku, pod kterou centra Basic spadají.

V praktické části jsem se pak zabývala již jen Basicy. Centra Basic hodně přijaly právě z alternativních škol např. individuální přístup ke studentovi, vzhled třídy a doučování formou hry. Na druhé straně mají své přísně hlídané studijní programy, do kterých ani mě nemohli pustit nahlédnout a zanést do diplomové práce. Tudiž nejvíce této práce zabírá mé vlastní pozorování a zápisky.

Našla jsem odpovědi na své otázky jako: Jak probíhá výuka? Zjistila jsem, že se buď využívají kontrolní listy nebo se řeší aktuální problém se studentem. Využívá se při výuce hodně modelíny, což mě velice zaujalo a myslím, že by to bylo velice přínosné zahrnout i do běžných škol.

Bylo pro mě velkým poznáním to, že tak velké problémy způsobí to, když studenti nemají zažité čtyři formy písmene (tiskací, psací, velké, malé) a když si je vymodelují a procvičí, prý opravdu lépe čtou.

Jaké další aktivity jsou dostupné? Jsou to :Přednáška pro veřejnost, Seminář pro rodiče o komunikaci s dětmi, Den otevřených dveří a kdokoliv si může nastudovat BSM (Basic study manual- Základní studijní příručku).

Jak nasvědčují kazuistiky a zisky rodičů a studentů z doučování, jsou Basicy přínosem pro zlepšení studijních výsledků a studenti tam rádi chodí.

Jako všechny školy a metody mají centra Basic svá pro a proti. Myslím, že mají dobrý efekt na mladší studenty, ale na starší jim chybí odborná znalost předmětů. Když přijde student s nějakým předmětem, který učitel vůbec nezná, tak se doučuje tím, že např. student čte text a vyhledává se, čemu nerozuměl. Vím však z vlastní praxe, že znalost toho předmětu dává učiteli možnost pochopit, v čem má student problém a hlavně vše pak správně vysvětlit. Nemůžeme přece veškeré vysvětlení najít v encyklopediích, ale musíme to znát, abychom mohli druhým radit. V tomto vidím velkou nevýhodu doučujících. Snad toto v budoucnu napraví, bude jim to jen přínosem.

Psaní téhle práce pro mě bylo velkým přínosem. Víím, že v budoucnu ráda své děti do Basicu zapíšu a také dohlédnu na to, kdo doučuje. Určitě budou mít na mé děti kladný vliv. Přeji centru Basic hodně úspěchů do budoucna.

ANOTACE:

Tato diplomová práce se zabývá rozbořem efektivitv doučovacích center Basic v Jihlavě a Pelhřimově.

V teoretické části jsou uvedeny alternativní směry ve vzdělání, které s těmito centry souvisí a je prezentována Aplikovaná Scholastika, pod kterou centra Basic náleží. Je také popsáno postavení Aplikované Scholastiky ve světě.

V praktické části je popsána studijní technologie používaná v centrech Basic všeobecně, a pak jsem se již podívala do konkrétních vyučovacích hodin Basicu Pelhřimov a popsala svá pozorování. Dále uvádím kazuistiky studentů, co jim doučování přineslo a rozhovory s paní ředitelkou a vyučujícími.

Popisuji také další aktivity center a zamýšlím se nad klady a zápory tohoto doučování.

ANNOTATION:

This thesis deals with analysis of the effectivity of the tutorial centres Basic in Jihlava and Pelhřimov.

In the theory part there are alternative streams in education stated which are connected with these centres and Applied Scholastics is introduced which Basic is its part. It is also stated the standing of Applied Scholastics in the world.

In the practical part is described study technology used in the centres Basic in general and then I looked more closely into the classes of Basic Pelhřimov and described my observation. Then I introduce case reports of students and what the classes gave them and discussions with the director and teachers.

I also describe other activities of the centers and I think of positives and negatives of these classes.

SEZNAM LITERATURY:

Campanella, Tommaso, *Město Slunce*, Řím, 1974

Hubbard, L. Ron, *Základní studijní příručka*, L. R. Hubbard Library 1994

Kroksmark, Tomas, *Jan Amos Komenský*, Lund, 1999

Montessori, Maria, *Montessoriovská metoda*, New York, 1964

Persson, Bertil, *Vzdělávací metody Aplikované Scholastiky, Odborný posudek*, Solna , 2004

Steiner, Rudolf, *Teorie a praxe antroposofie*, Stockholm, 1963

www.appliedscholastics.org

www.basic.cz

Jablíčko – občasník studijního centra Basic, 1/2009

PŘÍLOHY:

DOTAZNÍKY:

DOTAZNÍK PRO UČITELE

Dotázaných pět učitelů hodnotí svou práci kladně, bez problémů a sdělují, že je práce těší, když vidí na dětech změnu. Jako příklad uvádím tuto odpověď:

1. Jak jste se k možnosti učit v centru Basic dostal /a? Co bylo Vaší motivací?
„Pomoci dětem.“
2. Co říkáte na vzdělávací postupy na základních školách? Proč?
„Jak kde.“
3. Co je Vaším největším úspěchem a jsou i nějaké neúspěchy?
„Změna na dětech:-)“
4. Jak psychicky náročná je pro Vás tato práce?
„Není.“
5. Kolik hodin denně učíte?
„Osm.“
6. Máte nějakou předešlou učitelskou praxi? Pokud ne, chybí Vám?
„Nemám a nechybí.“
7. Jak se Vám s dětmi pracuje? Jak dlouho již v Basicu působíte?
„S dětmi super, hodně záleží na prostředí, z kterého jsou. V Basicu jsem rok.“
8. S čím nejtěžším se potýkáte?
„Nic.“

9. Jaké máte zkušenosti s rodiči?

„Většinou dobrou a váží si toho, co děláme.“

10. Čeho byste chtěl / a v budoucnu dosáhnout?

„Nevím.“

Dotazník pro rodiče

Dotázaných bylo pět rodičů a odpověděly velice kladně, hodnotily Basic jako velký přínos a v budoucnu chtějí rozhodně pokračovat s doučováním.

Příklad dotazníku:

1. Co říkáte na vzdělávací postupy na základních školách? Proč?

„Na ZŠ VIDÍME ve velké míře samostudium a to není pro děti do 15let lehce zvládnutelné, potřebují ve velké míře komunikativnost NE SAMOSTUDIUM.“

2. Jak jste se dozvěděli o Basicu?

2 respondenti z letáčku, 3 z inzerátu v novinách

„NABÍDKA z inzerátu, den otevřených dveří v Pelhřimově.“

3. Jaká byla Vaše motivace pro volbu doučování v Basicu?

Všichni respondenti uvádí nějaký problém ve škole

„Pomoc s dyslexií“

4. Co očekáváte od Basicu?

Všichni respondenti odpovídají, že potřebují zvládnout stávající studijní problém

„Zvládnutí učiva na ZŠ, a tím hravě chut' do studia.“

5. Jak Vašemu dítěti Basic prospívá?

Respondenti odpovídají kladně, že se jejich dítě změnilo v přístupu ke vzdělání.

„Podporou Basicu, vstřícný postoj do dalších školních dnů.“

6. Pozorujete i nějaké nevýhody?

1 respondent uvádí finanční náročnost, 1 uvádí vzdálenost, jinak je to bez nevýhod

„Vzhledem k naší dostupnosti 45km jedním směrem-daleko“

7. Jaký je váš názor na doučující?

Všichni respondenti hodnotí kladně.

„Zájem o dítě naplno, okamžitá podpora ze strany doučujících“

3. Chodí Vaše dítě do Basicu rádo?

Respondenti odpovídají, že ano.

4. Jste s výukou spokojeni?

Respondenti odpovídají, že ano.

5. Přejí byste si, aby Vaše dítě mohlo Basicu využívat více?

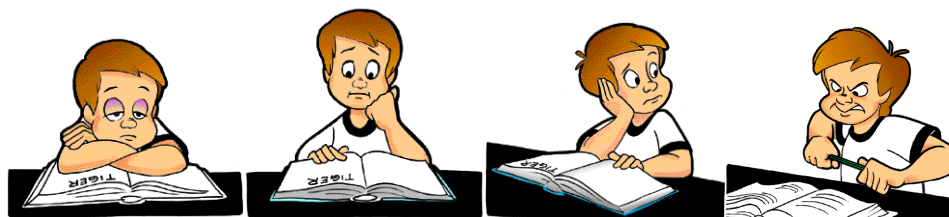
Respondenti odpovídají, že ano.

DOTAZNÍK PRO STUDENTY

1. Jak jste se o Basicu dozvěděl / a ?
Všichni uvádí rodiče.
2. Jak se Vám doučování v Basicu líbí?
Jsou jen kladné reakce – spokojenost.
3. Pozorujete na sobě nějaké změny?
Všichni uvádí kladné změny.
„Chut' do studia,zlepšením výsledků.“
4. Jaký je Váš názor na doučující?
Všichni je hodnotí kladně.
5. Co očekáváte od Basicu?
Respondenti odpovídají pomoc s problémy ve škole.
„Podporu při výuce,procvičení probírané látky“
6. Překvapilo Vás v Basicu něco?
2 respondenti odpovídají: kladný přístup učitele, 2 respondenti – styl doučování, který jim pomáhá
„Že zvládnou 2+2hod výuky“
7. Jak se Vám líbí třída a vybavení?
„Pěkné“
8. Přivedl / a byste sem i své kamarády?
Všichni respondenti odpovídají, že ano
„Ano rád jim řeknu, s čím mě pomohl Basic“
9. Je něco, co byste v Basicu změnil/a?
Respondenti odpovídají, že ne.
10. Plánujete chodit do Basicu i v budoucnu?
Respondenti odpovídají, že ano, když budou mít ve škole problémy.
„ Při zhoršení prospěchu.“

www.basic.cz :

Projevy při
učení:

únava

pocit prázdnoty

nesoustředěnost

zlost, vztek

Další projevy:

- Student ztrácí zájem o předmět a studium všeobecně.
- Nedostatek porozumění toho, co se učí.
- pocit prázdna a hlouposti
- nastudování teorie, ale neschopnost použít naučené informace v praxi
- neposlušnost a problémy s disciplínou
- zanechání studia